

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та природокористування
Навчально-науковий інститут водного господарства та природооблаштування
Кафедра геології та гідрології

01-05-196М

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання практичних робіт з навчальної дисципліни
«Регіональна економічна і соціальна географія країн світу»
для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
за освітньо-професійною програмою
«Конструктивна географія, управління водними та мінеральними ресурсами»
спеціальності 106 «Географія»
денної та заочної форм навчання

Рекомендовано
науково-методичною радою з
якості ННІВГП
Протокол № 5
від 21.12.2021 р.

Рівне – 2021

Методичні вказівки до виконання практичних робіт з навчальної дисципліни «Регіональна економічна і соціальна географія країн світу» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою «Конструктивна географія, управління водними та мінеральними ресурсами» спеціальності 106 «Географія» денної та заочної форм навчання [Електронне видання] / Романів О. Я. – Рівне : НУВГП, 2021. – 59 с.

Укладач: Романів О. Я., доцент, к.геогр.н., завідувач кафедри геології та гідрології.

Відповідальна за випуск: Романів О. Я., доцент, к.геогр.н., завідувач кафедри геології та гідрології.

Керівник групи забезпечення освітньої програми
к.геогр.н., доцент

Романів О. Я.

© Романів О. Я., 2021

© НУВГП, 2021

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	4
ЗАВДАННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	5
Практичне заняття № 1	5
Практичне заняття № 2	7
Практичне заняття № 3	18
Практичне заняття № 4	18
Практичне заняття № 5	19
Практичне заняття № 6	20
Практичне заняття № 7	21
Практичне заняття № 8	21
Практичне заняття № 9	22
Практичне заняття № 10	23
Практичне заняття № 11	24
Практичне заняття № 12	24
Практичне заняття № 13	25
Практичне заняття № 14	26
Практичне заняття № 15	26
Практичне заняття № 16	27
Практичне заняття № 17	28
Практичне заняття № 18	29
ПЕРЕЛІК ЗАВДАНЬ ТА ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ.....	31
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПІДГОТОВКИ, ОФОРМЛЕННЯ І ЗАХИСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	31
КОНТРОЛЬ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ.....	42
СПИСОК ОСНОВНОЇ ТА ДОПОМІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	48
ДОДАТКИ.....	52

ПЕРЕДМОВА

Регіональна економічна і соціальна географія світу є складовою соціально-економічної географії, це наука про закономірності територіальної організації суспільного виробництва, просторових процесів та форм організації життя людей у конкретних регіонах та країнах світу. Предметом вивчення навчальної дисципліни є сучасна суспільно-географічна картина світу, що включає в себе об'єкти сучасної політичної карти світу та окремих регіонів, системи розселення та просторової організації економічної діяльності в окремих регіонах і країнах з урахуванням сучасних геополітичних, соціальних та економічних аспектів. Зміст курсу орієнтує студентів на розмаїття джерел інформації з питань дисципліни, озброєння їх методичним апаратом суспільно-географічних краєзнавчих та регіонознавчих досліджень.

Мета навчальної дисципліни – ознайомлення з основними поняттями та категоріями регіональної економічної і соціальної географії країн світу, формування у студентів знань про територіальну організацію господарства, моделі і типи економічного розвитку, спосіб життя населення держав і регіонів світу.

ЗАВДАННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття № 1 (2 год.)

Тема: Методи дослідження регіональної економічної і соціальної географії світу.

Типізація і класифікація країн світу.

Завдання для виконання:

Завдання 1. Розглянути таблицю з наведеними підходами до регіонального поділу світу за різними авторами. Зробити порівняльний аналіз. Вказати, щодо поділу якої частини світу існує найменше відмінностей у підходах різних авторів, а в яких випадках погляди науковців збігаються.

Частина світу, континент	І.О. Родіонова	Б.П. Яценко	П.О. Масляк, Я.Б. Олійник, А.В. Степаненко	В.П. Максаковський
Європа	1. Західна; 2. Центральна і Східна.	1. Західна; 2. Центральна; 3. Східна.	1. Північна; 2. Західна; 3. Південна; 4. Східна.	1. Середня; 3. Південна; 2. Північна; 4. Східна.
Азія	1. Південно-Західна; 2. Південна; 3. Південно-Східна; 4. Центральна і Східна.	1. Північна; 2. Центральна; 3. Південно-Західна; 4. Південна; 5. Південно-Східна; 6. Східна.	1. Південно-Західна; 2. Південна; 3. Південно-Східна; 4. Східна і Центральна.	1. Південно-Західна; 2. Південна; 3. Південно-Східна.
Африка	1. Північна; 2. Західна і Центральна; 3. Східна; 4. Південна.	1. Північна; 2. Тропічна та Південна.	1. Північна; 2. Західна і Центральна; 3. Східна і Південна.	1. Північна; 2. Західна; 3. Центральна; 4. Східна; 5. Південна.
Америка	1. Північна; 2. Карибські країни: 2.1. Мексика; 2.2. Центральна; 2.3. Вест-Індія; 3. Південна: 3.1. Андські країни; 3.2. Ла-Платські країни.	1. Англо-Америка; 2. Латинська.	1. Північна; 2. Центральна; 3. Південна.	1. Північна; 2. Латинська: 2.1 Мексика; 2.2. Центральна; 2.3. Вест-Індія; 2.4. Північний схід Півд. Америки; 2.5. Країни басейну Ла-Плати; 2.6. Андські країни.
Австралія та Океанія	1. Австралія; 2. Океанія.	Австралія та Океанія.	Австралія та Океанія.	Австралія та Океанія.

Завдання 2. Вказати, які країни належать до таких географічних субрегіонів:

Близький Схід	
Середній Схід	
Скандинавія	
Сахель	
Закавказзя	
Середня Азія	
Далекий Схід	
Магриб	
Левант	
Прибалтика	

Практичне заняття № 2 (4 год)

Тема: Політична карта світу як геополітична система. Формування політичної карти світу. Типізація і класифікація країн світу.

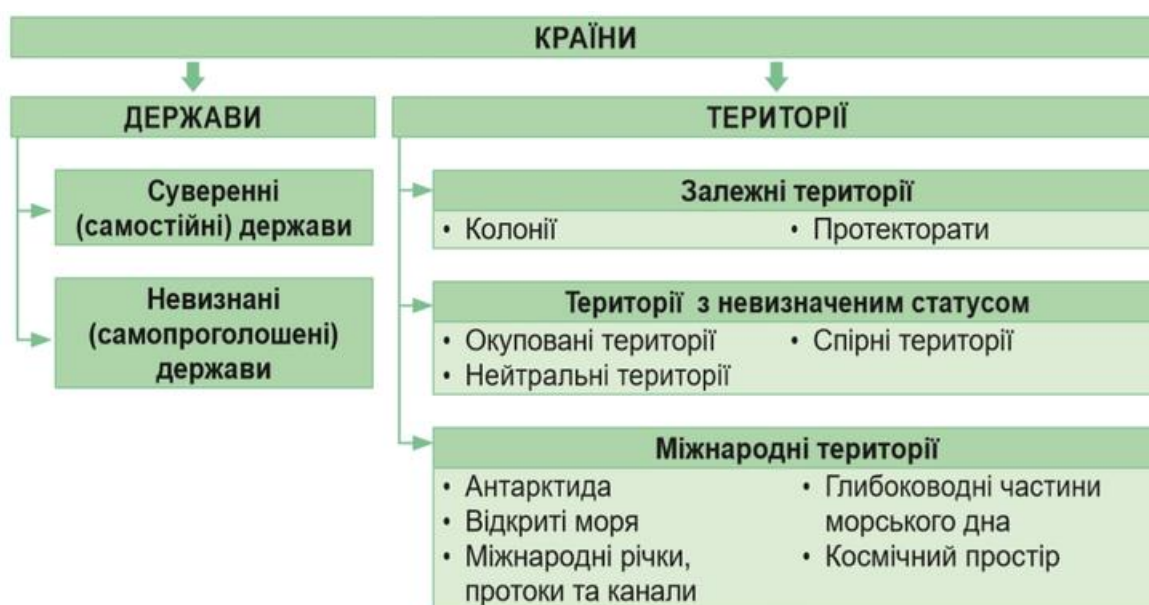
Питання для обговорення:

1. Базові поняття: територія і кордони; політико-територіальні утворення.
2. Основні періоди та етапи формування політичної карти світу.
3. Типологія країн світу.

Завдання для виконання:

Завдання 1. Переглянути короткий відеоролик за посиланням для узагальнення теоретичних знань за темою лекції щодо політичної карти світу:

<https://www.youtube.com/watch?v=2JbrOLfpP34>

Головні об'єкти політичної карти

Рис. 2.1. Головні об'єкти політичної карти

Завдання 2. Навести по одному прикладу країн у таблицях, користуючись політичною картою світу та лекційним матеріалом.

Особливості географічного положення	Приклади країн
Приморські	
Острівні	
Півострівні	
Країни-архіпелаги	

Розмір території	Приклади країн
Найбільші (понад 3 млн км ²)	
Великі (1 -3 млн км ²)	
Середні (100 – 500 тис. Км ²)	
Малі (менше 100 тис. Км ²)	
Мікро – держави (країни-карлики)	

Тип країни	Підтип	Приклади
I. Економічно-розвинені країни	Країни «Великої Сімки» Малі промислово розвинені країни Західної Європи Промислово розвинені країни Південної півкулі	
II. Країни перехідної економіки	Країни, що досягли середнього рівня розвитку Постсоціалістичні країни	
III. Країни, що розвиваються	Нові індустріальні країни Країни – експортери нафти Країни із середнім рівнем прибутків Малі острівні країни Найменш розвинені країни	

Завдання 3. Прочитати текст про функції столиці світу, обговорити. Самостійно вивчити столиці світу за таблицями 2.1-2.2., що наведені нижче.

Столиця – головне місто держави, у якому зазвичай перебувають вищі органи влади й управління (глави держави, парламент, уряд, вища судова влада тощо).

Окрім політичних столиць, у багатьох країнах світу є й неформальні столиці, представлені головними економічними або культурними центрами держав. Їх часто називають «економічними» або «культурними» столицями. Це, наприклад, Нью-Йорк у США, Санкт-Петербург в Росії, Шанхай у Китаї, Колката в Індії, Стамбул у Туреччині, Ріо-де-Жанейро в Бразилії, Йоганнесбург у ПАР.

Є чимало країн, де столичні функції розподілені між кількома містами, тому тут існують фактично два, а іноді й три столичні міста. Наприклад, у Нідерландах столиця за конституцією перебуває в Амстердамі, а резиденції монарха, уряду, парламенту, верховного суду – в Гаазі. В Ізраїлі резиденції парламенту й уряду розташовані в Єрусалимі, а іноземні посольства і кілька міністерств – у Тель-Авіві. Офіційною адміністративною столицею ПАР є Преторія, законодавчої влади – Кейптаун, судової – Блумфонтейн. Така сама ситуація характерна для ФРН, Танзанії, Кот-д'Івуару, Шрі-Ланки, Малайзії, Болівії, Чилі, Бутану та ін.

Зазвичай столичні міста є найбільшими економічними, адміністративними, культурно-історичними центрами країн. Великих столиць, де в міських межах мешкає понад 2 млн осіб, налічують вже близько 50.

Багато столичних міст сформували навколо себе величезні за площею і людністю столичні міські агломерації, які настільки зрослися зі столицею, що фактично перетворилися на єдину міську територію. Тому чимало столиць за своєю людністю відносно невеликі, але разом зі своєю агломерацією є найбільшими економічними і культурними ядрами своїх країн. Такі столичні агломерації сформувалися навколо Токіо (34 млн осіб), Сеула (23 млн), Мехіко (22 млн), Делі (21 млн), Каїра (16 млн), Москви (16 млн), Джакарти (15 млн) тощо.

Перенесення столиць. З другої половини ХХ ст. у деяких країнах намітилася тенденція до передачі столичних функцій від одного міста до іншого, тобто перенесення столиць. Потреба в цьому виникає зазвичай через перенаселеність міста, через гіпертрофоване домінування існуючої столиці над рештою країни, для вирішення суперечок між містами, що водночас претендують на столичний статус, через пряму військову загрозу існуючій столиці, або через її невіддале географічне й геополітичне положення, або для прискорення розвитку тих територій, де створюється нова столиця. За останні 100 років таких нових столиць налічують понад 20.

Місце для нової столиці обирають дуже ретельно. Враховують і географічне положення, і транспортну доступність, і кліматичні умови, і навіть те, наскільки місто буде захищене на випадок нападу зовнішніх ворогів. Зазвичай обирають центр країни – Бразилія, Астана, Анкара, Абуджа, Нью-Делі. Лише Канберра розташована на березі океану, між двома найбільшими містами країни – Мельбурном і Сіднеєм, адже центр країни охоплений величезними пустелями.

Нині ведеться активна підготовка до перенесення столиці в Південній Кореї, Монголії, Ірані, Аргентині, Болівії, широко обговорюються доцільність і можливі варіанти перенесення столиць у Грузії, Азербайджані, Франції, Великій Британії, Іспанії, Японії, Мексиці та ін.

У Бразилії вважали, що перенесення столиці з Ріо-де-Жанейро в глиб країни сприятиме розвитку величезних внутрішніх областей держави. Нову бразильську столицю 1957 р. Доручили будувати відомому архітектору Оскару Німейєру. І нині місто Бразилія з висоти пташиного лету схоже на літак, а кількість будинків у кожному кварталі строго визначена.

Канберра в Австралії стала столицею в результаті компромісу між Сіднеєм і Мельбурном, які тривалий час конфліктували за право бути столицею країни.

Нова столиця Нігерії Абуджа розташована в самому центрі країни, в економічно слабозрозвинутому й етнічно нейтральному районі. Влада, вибираючи нову столицю,

намагалася створити місто, у якому не домінувала б жодна етнічна, соціальна чи релігійна група.

У Малайзії спеціально збудували нову столицю Путраджаю в 20 км від старої з метою перенесення головного міста країни в екологічно чисте і з військово-стратегічної точки зору безпечне місце.

Таблиця 2.1

Список столиць країн світу

№	Столиця	Країна	Регіон
	А		
1	Абу-Дабі	Об'єднані Арабські Емірати	Азія
2	Абуджа	Нігерія	Африка
3	Аваруа	Острови Кука (Нова Зеландія)	Океанія
4	Адамстаун	Острови Піткern (Велика Британія)	Океанія
5	Аддис-Абеба	Ефіопія	Африка
6	Аккра	Гана	Африка
7	Алжир	Алжир	Африка
8	Алофі	Ніуе (Нова Зеландія)	Океанія
9	Амман	Йорданія	Азія
10	Амстердам	Нідерланди	Європа
11	Андорра-ла-Велья	Андорра	Європа
12	Анкара	Туреччина	Азія
13	Антананаріву	Мадагаскар	Африка
14	Апіа	Самоа	Океанія
15	Асмера	Еритрея	Африка
16	Асунсьйон	Парагвай	Південна Америка
17	Атафу	Токелау (Нова Зеландія)	Океанія
18	Афіни	Греція	Європа
19	Ашгабат	Туркменістан	Азія
	Б		
20	Багдад	Ірак	Азія
21	Баку	Азербайджан	Азія
22	Бамако	Малі	Африка
23	Бангі	Центральноафриканська Республіка	Африка
24	Бангкок	Таїланд	Азія
25	Бандар-Сері-Бегаван	Бруней	Азія
26	Банжул	Гамбія	Африка
27	Бастер	Сент-Кітс і Невіс	Північна Америка
28	Бейрут	Ліван	Азія
29	Белград	Сербія	Європа
30	Бельмопан	Беліз	Північна Америка
31	Берлін	Німеччина	Європа
32	Берн	Швейцарія	Європа

Продовження табл. 2.1

№	Столиця	Країна	Регіон
33	Бісау	Гвінея-Бісау	Африка
34	Бішкек	Киргизстан	Азія
35	Богота	Колумбія	Південна Америка
36	Браззавіль	Республіка Конго	Африка
37	Бразилія	Бразилія	Південна Америка
38	Братислава	Словаччина	Європа
39	Бриджтаун	Барбадос	Північна Америка
40	Брюссель	Бельгія	Європа
41	Будапешт	Угорщина	Європа
42	Буенос-Айрес	Аргентина	Південна Америка
43	Бухарест	Румунія	Європа
	В		
44	Вадуц	Ліхтенштейн	Європа
45	Валлетта	Мальта	Європа
46	Валлі	Ангілья (Велика Британія)	Північна Америка
47	Варшава	Польща	Європа
48	Ватикан	Ватикан	Європа
49	Вашингтон	Сполучені Штати Америки	Північна Америка
50	Веллінгтон	Нова Зеландія	Океанія
51	Вест-Айленд	Кокосові Острови (Австралія)	Азія
52	В'єтъян	Лаос	Азія
53	Відень	Австрія	Європа
54	Вікторія	Сейшельські Острови	Африка
55	Віллемстад	Кюрасао (Нідерланди)	Північна Америка
56	Вільнюс	Литва	Європа
57	Віндгук	Намібія	Африка
	Г		
58	Габороне	Ботсвана	Африка
59	Гавана	Куба	Північна Америка
60	Гамільтон	Бермудські Острови (Велика Британія)	Північна Америка
61	Гватемала	Гватемала	Північна Америка
62	Гельсінкі	Фінляндія	Європа
63	Гібралтар	Гібралтар (Велика Британія)	Європа
64	Гітега	Бурунді	Африка
65	Гонконг	Гонконг (Китай)	Азія
66	Гуаставія	Сен-Бартельмі (Франція)	Північна Америка
	Д		
67	Дакар	Сенегал	Африка
68	Дакка	Бангладеш	Азія
69	Дамаск	Сирія	Азія

Продовження табл. 2.1

№	Столиця	Країна	Регіон
70	Джакарта	Індонезія	Азія
71	Джеймстаун	Острови Святої Єлени, Вознесіння і Тристан-да-Кунья (Велика Британія)	Африка
72	Джибуті	Джибуті	Африка
73	Джорджтаун	Гаяна	Південна Америка
74	Джорджтаун	Кайманові Острови (Велика Британія)	Північна Америка
75	Джуба	Південний Судан	Африка
76	Дієго-Гарсія	Британська Територія в Індійському Океані (Велика Британія)	Азія
77	Ділі	Східний Тимор	Азія
78	Додома	Танзанія	Африка
79	Доха	Катар	Азія
80	Дублін	Ірландія	Європа
81	Дуглас	Острів Мен (Велика Британія)	Європа
82	Душанбе	Таджикистан	Азія
	Е		
83	Ель-Аюн ¹	Західна Сахара ²	Африка
84	Ель-Кувейт	Кувейт	Азія
85	Епіскопі	Акротирі і Декелія (Велика Британія)	Азія
86	Ер-Ріяд	Саудівська Аравія	Азія
	Є		
87	Єреван	Вірменія	Азія
88	Єрусалим ³	Ізраїль	Азія
89	Єрусалим (східний) ⁴	Палестинська Держава	Азія
	З		
90	Загреб	Хорватія	Європа
	І		
91	Ісламабад	Пакистан	Азія
	К		
92	Кабул	Афганістан	Азія
93	Каїр	Єгипет	Африка
94	Кампала	Уганда	Африка
95	Канберра	Австралія	Океанія
96	Каракас	Венесуела	Південна Америка
97	Кастрі	Сент-Люсія	Північна Америка
98	Катманду	Непал	Азія
99	Київ	Україна	Європа

Продовження табл. 2.1

№	Столиця	Країна	Регіон
100	Кишинів	Молдова	Європа
101	Кігалі	Руанда	Африка
102	Кінг-Едвард-Пойнт	Південна Джорджія і Південні Сандвічеві Острови (Велика Британія)	Південна Америка
103	Кінгстаун	Сент-Вінсент і Гренадини	Північна Америка
104	Кінгстон	Острів Норфолк (Австралія)	Океанія
105	Кінгстон	Ямайка	Північна Америка
106	Кіншаса	Демократична Республіка Конго	Африка
107	Кіто	Еквадор	Південна Америка
108	Кокберн-Таун	Острови Теркс і Кайкос (Велика Британія)	Північна Америка
109	Конакрі	Гвінея	Африка
110	Копенгаген	Данія	Європа
111	Куала-Лумпур	Малайзія	Азія
	Л		
112	Лібревіль	Габон	Африка
113	Лілонгве	Малаві	Африка
114	Ліма	Перу	Південна Америка
115	Лісабон	Португалія	Європа
116	Ломе	Того	Африка
117	Лонг'їр	Свальбард (Норвегія)	Європа
118	Лондон	Велика Британія	Європа
119	Луанда	Ангола	Африка
120	Лусака	Замбія	Африка
121	Любляна	Словенія	Європа
122	Люксембург	Люксембург	Європа
	М		
123	Маджуро	Маршаллові Острови	Океанія
124	Мадрид	Іспанія	Європа
125	Макао	Макао (Китай)	Азія
126	Малабо	Екваторіальна Гвінея	Африка
127	Мале	Мальдіви	Азія
128	Манагуа	Нікарагуа	Північна Америка
129	Манама	Бахрейн	Азія
130	Маніла	Філіппіни	Азія
131	Мапуту	Мозамбік	Африка
132	Маріго	Сен-Мартен (Франція)	Північна Америка
133	Масеру	Лесото	Африка
134	Маскат	Оман	Азія
135	Мата-Уту	Волліс і Футуна (Франція)	Океанія
136	Мбабане	Свазіленд	Африка
137	Мехіко	Мексика	Північна Америка
138	Мінськ	Білорусь	Європа

Продовження табл. 2.1

№	Столиця	Країна	Регіон
139	Могадішо	Сомалі	Африка
140	Монако	Монако	Європа
141	Монровія	Ліберія	Африка
142	Монтевідео	Уругвай	Південна Америка
143	Мороні	Коморські Острови	Африка
144	Москва	Росія	Європа
	Н		
145	Найп'ідо	М'янма	Азія
146	Найробі	Кенія	Африка
147	Нассау	Багамські Острови	Північна Америка
148	Нгерулмуд	Палау	Океанія
149	Нджамена	Чад	Африка
150	Ніамей	Нігер	Африка
151	Нікосія	Кіпр	Азія
152	Нуакшот	Мавританія	Африка
153	Нукуалофа	Тонга	Океанія
154	Нумеа	Нова Каледонія (Франція)	Океанія
155	Нур-Султан	Казахстан	Азія
156	Нуук	Гренландія (Данія)	Північна Америка
157	Нью-Делі	Індія	Азія
	О		
158	Ораньєстад	Аруба (Нідерланди)	Північна Америка
159	Осло	Норвегія	Європа
160	Оттава	Канада	Північна Америка
	П		
161	Паго-Паго	Американське Самоа (США)	Океанія
162	Палікір	Федеративні Штати Мікронезії	Океанія
163	Панама	Панама	Північна Америка
164	Папеете	Французька Полінезія (Франція)	Океанія
165	Парамарибо	Суринам	Південна Америка
166	Париж	Франція	Європа
167	Пекін	Китай	Азія
168	Південна Тарава	Кірибаті	Океанія
169	Плімут ³	Монтсеррат (Велика Британія)	Північна Америка
170	Пномпень	Камбоджа	Азія
171	Подгориця	Чорногорія	Європа
172	Порт-Віла	Вануату	Океанія
173	Порт-Луї	Маврикій	Африка
174	Порт-Морсбі	Папуа Нова Гвінея	Океанія
175	Порто-Ново	Бенін	Африка
176	Порт-о-Пренс	Гаїті	Північна Америка

Продовження табл. 2.1

№	Столиця	Країна	Регіон
177	Порт-о-Франсе ⁶	Французькі Південні і Антарктичні Території (Франція)	Африка
178	Порт-оф-Спейн	Тринідад і Тобаго	Північна Америка
179	Прага	Чехія	Європа
180	Прая	Кабо-Верде	Африка
181	Преторія	Південно-Африканська Республіка	Африка
182	Приштина	Косово ⁷	Європа
183	Пхеньян	Північна Корея	Азія
	Р		
184	Рабат	Марокко	Африка
185	Рейк'явік	Ісландія	Європа
186	Рига	Латвія	Європа
187	Рим	Італія	Європа
188	Род-Таун	Британські Віргінські Острови (Велика Британія)	Північна Америка
189	Розо	Домініка	Північна Америка
	С		
190	Сайпан	Північні Маріанські Острови (США)	Океанія
191	Сана	Ємен	Азія
192	Сан-Маріно	Сан-Маріно	Європа
193	Сан-Сальвадор	Сальвадор	Північна Америка
194	Санто-Домінго	Домініканська Республіка	Північна Америка
195	Сан-Томе	Сан-Томе і Принсіпі	Африка
196	Сантьяго	Чилі	Південна Америка
197	Сан-Хосе	Коста-Рика	Північна Америка
198	Сан-Хуан	Пуерто-Рико (США)	Північна Америка
199	Сараєво	Боснія і Герцеговина	Європа
200	Сен-П'єр	Сен-П'єр і Мікелон (Франція)	Північна Америка
201	Сент-Гелієр	Джерсі (Велика Британія)	Європа
202	Сент-Джонс	Антигуа і Барбуда	Північна Америка
203	Сент-Джорджес	Гренада	Північна Америка
204	Сент-Пітер-Порт	Гернсі (Велика Британія)	Європа
205	Сеул	Південна Корея	Азія
206	Сінгапур	Сінгапур	Азія
207	Скоп'є	Македонія	Європа
208	Софія	Болгарія	Європа
209	Стенлі	Фолклендські (Мальвінські) Острови (Велика Британія)	Південна Америка
210	Стокгольм	Швеція	Європа
211	Сува	Фіджі	Океанія
212	Сукре	Болівія	Південна Америка
	Т		
213	Тайбей	Тайвань ⁸	Азія

Продовження табл. 2.1

№	Столиця	Країна	Регіон
214	Таллінн	Естонія	Європа
215	Ташкент	Узбекистан	Азія
216	Тбілісі	Грузія	Азія
217	Тегеран	Іран	Азія
218	Тегусігальпа	Гондурас	Північна Америка
219	Тирана	Албанія	Європа
220	Токіо	Японія	Азія
221	Торсгавн	Фарерські острови (Данія)	Європа
222	Триполі	Лівія	Африка
223	Туніс	Туніс	Африка
224	Тхімпху	Бутан	Азія
	У		
225	Уагадугу	Буркіна-Фасо	Африка
226	Улан-Батор	Монголія	Азія
	Ф		
227	Філіпсбург	Сінт-Мартен (Нідерланди)	Північна Америка
228	Флаінг-Фіш-Коув ²	Острів Різдва (Австралія)	Азія
229	Фрітаун	Сьєрра-Леоне	Африка
230	Фунафуті	Тувалу	Океанія
	Х		
231	Хагатна	Гуам (США)	Океанія
232	Ханой	В'єтнам	Азія
233	Хараре	Зімбабве	Африка
234	Хартум	Судан	Африка
235	Хоніара	Соломонові Острови	Океанія
	Ш		
236	Шарлотта-Амалія	Американські Віргінські Острови (США)	Північна Америка
237	Шрі-Джаяварденепура-Котте	Шрі-Ланка	Азія
	Я		
238	Ямусукро	Кот-д'Івуар	Африка
239	Ярен ¹⁰	Науру	Океанія
240	Яунде	Камерун	Африка

Незаселені території, які не мають столиць

№	Столиця	Країна	Регіон
1	-	Атол Джонстон (США)	Океанія
2	-	Атол Мідвей (США)	Океанія
3	-	Атол Пальміра (США)	Океанія
4	-	Кліппертон (Франція)	Північна Америка
5	-	Острів Бейкер (США)	Океанія
6	-	Острів Буве (Норвегія)	Антарктида
7	-	Острів Вейк (США)	Океанія
8	-	Острів Гаулєнд (США)	Океанія
9	-	Острів Джарвіс (США)	Океанія
10	-	Острів Навасса (США)	Північна Америка
11	-	Острів Херд і Острови Макдональд (Австралія)	Антарктида
12	-	Острови Ашмор і Картьє (Австралія)	Океанія
13	-	Острови Коралового Моря (Австралія)	Океанія
14	-	Риф Кінгмен (США)	Океанія
15	-	Ян-Маєн (Норвегія)	Європа

Примітки:

- ↑1. Ель-Аюн столиця де-юре. Фактична тимчасова столиця Західної Сахари – Тифариті.
- ↑2. Західна Сахара – визнана ООН. Окупована Марокко.
- ↑3. Більшість країн світу визнає столицею Ізраїлю місто Тель-Авів.
- ↑4. Єрусалим (східний) – заявлена столиця. Фактична тимчасова столиця Палестинської Держави – Рамалла.
- ↑5. Плімут столиця де-юре. Фактична тимчасова столиця Монтсеррату (Велика Британія) – Брейдс.
- ↑6. Порт-о-Франсе – неофіційний адміністративний центр. Французькі Південні і Антарктичні Території управляються з міста Сен-П'єр, яке знаходиться на Реюньоні.
- ↑7. Косово – частково визнана держава. Україною не визнана.
- ↑8. Тайвань – частково визнана держава. Україною не визнана.
- ↑9. Флаінг-Фіш-Коув – найбільший населений пункт Острова Різдва (Австралія). Офіційної столиці немає.
- ↑10. Ярен – найбільший населений пункт Науру. Офіційної столиці немає.

Практичне заняття № 3 (2 год.)

Тема: Міжнародні організації

Завдання для виконання:

Завдання 1. Скласти таблицю за такою формою (використовуючи підручники та атлас, матеріали Інтернет дати характеристику міжнародних організацій).

Назва організації	Склад (країни), штаб-квартира	Завдання організації
ООН		
ЛАД - Ліга Арабських держав		
НАТО - Організація Північноатлантичного договору		
ОПЕК - Організація країн-експортерів нафти		
АСЕАН - Асоціація держав Південно-Східної Азії		
СНД - Співдружність незалежних держав		
ЕС - Європейський Союз		

Завдання 2. Виписати перелік міжнародних організацій, до складу яких входить Україна. Вказати, в якому статусі.

Практичне заняття № 4 (2 год.)

Тема: Суспільно-географічна характеристика країн Західної Європи

Мета: сформувати знання про особливості ЕГП та ПРП країн, їх вплив на галузеву та територіальну структуру господарства; визначити галузі спеціалізації економічних районів країн; продовжити формування вмінь працювати із картографічним матеріалом.

Питання для обговорення:

Розгляд країн Західної Європи здійснюємо на прикладі Німеччини.

1. Охарактеризуйте ЕГП та ПРП Німеччини.
2. Які галузі промисловості розвиваються завдяки власній сировинній базі?
3. Розкажіть про статево-віковий, етнічний склад населення?
4. Визначіть найбільш урбанізовані райони Німеччини, поясніть причини їх утворення.
5. Назвіть основні галузі міжнародної спеціалізації Німеччини, дайте їх характеристику.
6. Розкрийте особливості сільськогосподарського виробництва Німеччини.

7. Охарактеризуйте транспортний комплекс країни. Які проблеми і перспективи транспортного комплексу Німеччини ви можете назвати?
8. Розкажіть про зовнішньоекономічні зв'язки Німеччини.
9. Скільки економічних районів виділяють на території Німеччини?

Завдання для виконання:

1. Нанесіть на контурну карту економічні райони Німеччини з найбільшими промисловими центрами, позначивши їх спеціалізацію.

2. Охарактеризуйте один економічний район Німеччини. Результати оформіть у вигляді таблиці.

Економічний район	Спеціалізація		Найбільші міста
	промисловість	сільське господарство	

3*. Населення якої європейської держави помітно змінює місце свого проживання з настанням літа?

4. Переглянути фільм «Їсти, молитися, кохати» (режисер: Райан М'юрфі). Відзначити, які відомі міста Європи відвідала героїня під час своїх життєвих пошуків.

Практичне заняття № 5 (2 год.).

Тема: Суспільно-географічна характеристика країн Північної Європи

Мета: сформувати знання про особливості ЕГП та ПРП регіону, їх вплив на галузеву та територіальну структуру господарства країн регіону; визначити галузі міжнародної спеціалізації країн регіону; продовжити формування вмінь працювати із картографічним матеріалом.

Питання для обговорення:

1. Охарактеризуйте ЕГП та ПРП регіону.
2. Розкажіть про населення регіону.
3. Які риси притаманні моделі "скандинавського соціалізму"?
4. Дайте характеристику основним галузям промисловості.
5. Розкрийте особливості сільськогосподарського виробництва в країнах регіону.
6. Охарактеризуйте транспортний комплекс регіону.

Завдання для виконання:

1. Охарактеризуйте ЕГП регіону. Яке значення має напівострівне і острівне положення країн регіону?

2. Нанесіть на контурну карту родовища корисних копалин. Визначіть, які галузі господарства країн регіону розвиваються завдяки власному ПРП?

3. На контурну карту нанесіть найбільші промислові центри регіону із зазначенням їх спеціалізації. Охарактеризуйте господарство однієї із країн регіону за вибором.

4* . Нещодавно про неї говорили як про країну, яка крокує на "дерев'яних ногах", сьогодні- як про "європейську Японію". Що це за країна?

Практичне заняття № 6 (2 год.).

Тема: Суспільно-географічна характеристика країн Східної і Центральної Європи, Південно-Східної Європи (на прикладі Білорусі)

Мета: сформувати знання про особливості ЕГП та ПРП Білорусі, визначити їх вплив на галузеву та територіальну структуру господарства країни; продовжити формування вмінь працювати із картографічним матеріалом.

Питання для обговорення:

1. Охарактеризуйте ЕГП та ПРП Білорусі.
2. Розкажіть про статево-вікову структуру населення країни.
3. Дайте характеристику ПЕК Білорусі.
4. Охарактеризуйте машинобудівний комплекс Білорусі.
5. Визначить особливості сільськогосподарського виробництва Білорусі.
6. Охарактеризуйте транспортний комплекс країни.
7. Розкажіть про територіальні відмінності у господарстві Білорусі.
8. Охарактеризуйте зовнішньоекономічні зв'язки Білорусі.

Завдання для виконання:

1. Складіть схему галузевої структури промисловості країни. Зверніть увагу на особливості спеціалізації у машинобудуванні і хімічній промисловості.

2. Визначить особливості сировинної бази окремих галузей промисловості. Які із них використовують власну сировину? Заповніть таблицю:

Галузь промисловості	В тому числі працюють			Основні промислові центри
	на власній сировині	на імпортній сировині	на напів-продуктах із імпортної сировини	

3*. В якій державі Європи винайшли шосе, яке буде підійматися разом із водою під час повені.

Практичне заняття № 7 (2 год.).

Тема: Суспільно-географічна характеристика країн Північної та Центральної Азії. Південно-Західна Азія.

Мета: сформувані знання про особливості ЕГП та ПРП регіонів, їх вплив на галузеву та територіальну структуру господарства країн регіонів; визначити галузі міжнародної спеціалізації країн регіонів; продовжити формування вмінь працювати із картографічним матеріалом.

Питання для обговорення:

1. Охарактеризуйте ЕГП та ПРП регіонів.
2. Розкажіть про населення регіонів.
3. Перерахуйте галузі міжнародної спеціалізації країн регіонів.
4. Дайте характеристику основним галузям промисловості.
5. Розкрийте особливості сільськогосподарського виробництва в країнах регіонів.
6. Охарактеризуйте транспортний комплекс регіонів.

Завдання для виконання:

1. Нанесіть на контурну карту країни Північної та Центральної Азії, Південно-Західної Азії. Порівняйте їх географічне положення.

2. Нанесіть на контурну карту родовища мінеральних ресурсів регіонів і райони, які придатні для землеробства.

3. Назвіть головні сільськогосподарські культури країн регіонів. Поясніть причини їх географічного розповсюдження.

4*. Назвіть країну, яка подарувала світу ладан, мирру і традиції освячення благовонними оліями, і де виготовляють найдорожчі у світі парфуми.

Практичне заняття № 8 (2 год.).

Тема: Рівень соціально-економічного розвитку країн Європи та Азії

Мета: визначення найбільш економічно розвинених країн Європи та Азії за даними 2020 року

Завдання 1. Прочитайте наведений за посиланням матеріал про найбагатші у 2020 році країни світу. Випишіть, які країни Європи увійшли до лідерів світу за рівнем багатства та країни Азії.

Чи знаєте ви, що всього в світі існує 252 країни, кожна з яких відрізняється своїми унікальними умовами проживання? Причому серед них є такі держави, де навіть самий пересічний громадянин практично ні в чому не

має потреби і живе повноцінним і щасливим життям. Але є й такі землі, де понад 90% населення ледве зводять кінці з кінцями. У зв'язку з цим буде дуже доречно розповісти про країни з найвищим рівнем життя у світі, в яких мріяв би жити кожен. А щоб дізнатися про це більш докладно, читайте текст далі.
<http://ieatso.com.ua/top-10-krayin-z-najvishhim-rivnem-zhittya-u-sviti-v-yakij-derzha-vi-zhiti-najkrashhe/>

Завдання 2. Визначте для найбагатших країн Європи за даними сайту такі показники, оформіть їх у таблицю:

- ВВП на одну особу

(<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tec00114/default/table?lang=en>)

- Річний чистий зарібок працівника на повний робочий день, який отримує середню заробітну плату

(https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/earn_nt_netft/default/table?lang=en)

Практичне заняття № 9 (2 год.).

Тема: Суспільно-географічна характеристика країн Південної Азії

Мета: сформувані знання про особливості ЕГП та ПРП регіону, їх вплив на галузеву та територіальну структуру господарства країн регіону; визначити галузі міжнародної спеціалізації країн регіону; продовжити формування вмінь працювати із картографічним матеріалом.

Завдання для виконання:

Завдання 1. Підпишіть на контурній карті країни Південної Азії. Яка з країн має найбільш вигідне географічне положення? Опишіть під рисунком 9.1.

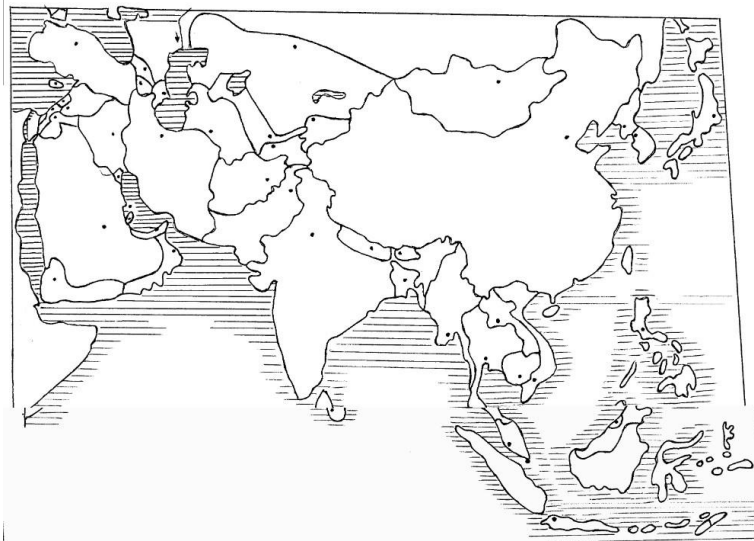

Рис. 9.1

--

Завдання 2. Назвіть, на які мінеральні ресурси найбільш багатий даний регіон.

Завдання 3. Назвіть головні сільськогосподарські культури країн регіону.

Завдання 4*. Шахи вперше були створені в одній з країн Південної Азії. Яка це країна?

Практичне заняття № 10 (2 год.).

Тема: Суспільно-географічна характеристика країн Південно-Східної Азії, Східної Азії.

Мета: сформувати знання про особливості ЕГП та ПРП регіонів, їх вплив на галузеву та територіальну структуру господарства країн регіонів; визначити галузі міжнародної спеціалізації країн регіонів; продовжити формування вмінь працювати із картографічним матеріалом.

Питання для обговорення:

1. Охарактеризуйте ЕГП та ПРП регіонів.
2. Розкажіть про населення країн регіонів.
3. Перерахуйте галузі міжнародної спеціалізації країн регіонів.
4. Дайте характеристику основним галузям промисловості.
5. Розкрийте особливості сільськогосподарського виробництва в країнах регіонів.
6. Охарактеризуйте транспортний комплекс регіонів.

Завдання для виконання:

1. Нанесіть на контурну карту країни Південно-Східної Азії, Східної Азії. Порівняйте їх географічне положення.

2. Назвіть НІК Південно-Східної Азії, Східної Азії.

3. Нанесіть на контурну карту родовища мінеральних ресурсів регіонів і райони, які придатні для землеробства.

4. Назвіть головні сільськогосподарські культури країн регіонів. Поясніть причини їх географічного розповсюдження.

4*. Назвіть країну, в якій Днем Народження кожного вважається Новий Рік.

Практичне заняття № 11 (2 год.).

Тема: Рівень людського розвитку у Північній півкулі світу

Мета: порівняння рівня людського розвитку в країнах Пн. Півкулі.

Завдання 1. Порівняти кілька країн Азії, Європи та Північної Америки показниками Індексу людського розвитку за найбільш актуальними даними. Оцінити складові індексу людського розвитку. Складіть таблицю та зробіть короткі висновки до неї.

Скористатися сайтом <http://hdr.undp.org/en/>

Практичне заняття № 12 (2 год.).

Господарство та економічне районування США

Мета: виявити особливості галузевої структури економіки США, економічного районування, показати пріоритетні галузі промисловості, АПК і сучасне багатогалузеве сільське господарство.

Питання для опрацювання та обговорення в аудиторії:

1. Господарство США. Зміни в галузевій структурі економіки країни.
3. Особливості розвитку сучасного агропромислового комплексу. Багатогалузеве сільське господарство США.
4. Інтегрування транспорту США і Канади.

Завдання 1. Виконайте аналіз виробництва та розміщення чорної і кольорової металургії. Покажіть на контурній карті металургійні райони та центри в США.

Завдання 2. Складіть таблицю «Структура та центри машинобудівного комплексу». На контурній карті покажіть автомобільні компанії США і крупні автомобільні центри.

Завдання 3. Складіть таблицю «Економічні райони США і їх спеціалізація»:

Економічні райони	Склад району	Спеціалізація	Крупні промислові центри
I. Північний Схід			
II. Середній Захід			
III. Південь			
IV. Захід			

Практичне заняття № 13 (4 год.).

Місце Латиноамериканського регіону у політичному та економічному житті світу

Мета: виконати аналіз суспільно-географічного положення Латинської Америки, дати оцінку природно-ресурсного потенціалу і розкрити особливості сучасної структури економіки регіону.

Питання для опрацювання та обговорення в аудиторії:

1. Місце Латиноамериканського регіону в політичному та економічному житті сучасного світу.
2. Загальна оцінка природно-ресурсного потенціалу для розвитку промисловості, сільського господарства, транспорту, відпочинку і туризму.
3. Особливості формування сучасних латиноамериканських націй.
4. Сучасна структура економіки регіону, її багатокладність, вузька спеціалізація більшості країн регіону.
5. НІК регіону.

Завдання для виконання:

1. Заповніть таблицю «Політична карта Латинської Америки»:

Країна	Площа, тис. км ²	Населення, млн. осіб	Державний устрій	Столиця, адміністративний центр

2. Виконайте аналіз та оцінку природно-ресурсного потенціалу Латинської Америки (результати оформите таблицею з висновками).
3. Покажіть на контурній карті міста-мільйонери Латинської Америки.
4. Виконайте аналіз провідних галузей галузевої структури господарств країн Латинської Америки і покажіть на контурній карті:
  - а) розміщення гірничодобувної промисловості, паливно-енергетичного господарства;
  - б) розміщення кольорової та чорної металургії;
  - в) розміщення та структуру машинобудування;
  - г) центри хімічної, лісової і целюлозно-паперової промисловості;
  - д) зональну спеціалізацію сільського господарства.

Практичне заняття № 14 (4 год.).
Провідні країни Латиноамериканського регіону

Мета: представити суспільно-географічну характеристику країн-лідерів Латинської Америки за показниками людського розвитку.

Завдання для виконання:

За звіт про підсумки людського розвитку: <http://hdr.undp.org/sites/default/files/hdr2020.pdf> визначити країни-лідери за показником індексу людського розвитку у Латинській Америці (див. сторінки 241-244 звіту та пояснювальну частину звіту).

Питання для опрацювання та обговорення в аудиторії:

Підготувати мультимедійні презентації та доповіді на 5-7 хвилин на одну з тем:

- 1) Суспільно-географічна характеристика Ла-Платських країн.
- 2) Суспільно-географічна характеристика Аргентини.
- 3) Суспільно-географічна характеристика Бразилії.
- 4) Суспільно-географічна характеристика країн Північного Сходу Південної Америки.
- 5) Суспільно-географічна характеристика Центральної Америки і Вест-Індії.
- 6) Суспільно-географічна характеристика Андських країн.

Практичне заняття № 15 (4 год.).
Загальна економіко-географічна характеристика Африки

Мета: виконати аналіз політико-економіко-географічного положення Африки, провести аналіз демографічної ситуації континенту, показати переважання аграрної та індустріальної стадій розвитку господарства Африки.

Питання для опрацювання та обговорення в аудиторії:

1. Охарактеризуйте політичну карту Африки на початку та в середині ХХ століття і сучасну політичну ситуацію на континенті.
2. Розкажіть про соціальні проблеми населення Африки.
3. Поясніть чому сільське господарство - основна сфера зайнятості населення Африки
4. Перерахуйте галузі міжнародної спеціалізації країн регіону.
5. Дайте характеристику етнічної карти Африки.

6. Розкрийте особливості структури природно-ресурсного потенціалу Африки.
7. Охарактеризуйте основні стадії розвитку господарства регіону.

Завдання для виконання:

1. Виконайте демографо-географічний аналіз Африки:

а) складіть графік динаміки чисельності населення і виконайте його аналіз (1600 р. - 55 млн. чол., 1900 - 110 млн. чол., 1950 - 220 млн. чол., 1960 - 275 млн. чол., 1970 - 356 млн. чол., 1980 - 475 млн. чол., 1990 - 648 млн. чол., 2000 - 820 млн. чол., 2006 - 850 млн. чол., 2008 - 890 млн. чол., 2010 - 900 млн. чол.);

б) побудуйте карту поширення основних мов і релігій регіону.

2. Виконайте аналіз спеціалізації господарства Африки:

а) аналіз галузей добувної промисловості (видобуток газу, нафти, золота, алмазів, вугілля);

б) аналіз продукції обробної промисловості.

в) виділіть на контурній карті основні сільськогосподарські зони Африки.

Практичне заняття № 16 (4 год.). Економічний потенціал регіонів Африки

Мета: виявити природні, історичні та соціально-економічні фактори територіальної диференціації в Африці.

Питання для опрацювання та обговорення в аудиторії:

1. Економічний потенціал і «географічне обличчя» субрегіонів Африки.
2. Північна Африка - найбільш розвинений економічно субрегіон Африки.
3. Субрегіон Західна Африка з аграрно-сировинним характером економіки.
4. Східна Африка - аграрний характер економіки субрегіону.
5. Центральна Африка - найменш індустріалізований субрегіон.
6. Південна Африка - регіон з високим рівнем розвитку гірничодобувної промисловості і низкою базових галузей, що визначають напрямок індустріалізації субрегіону.

Завдання для виконання:

1. Нанесіть на контурну карту суспільно-географічні регіони Африки. Також на карті вкажіть столиці та назви країн Африки.

2. Дайте комплексну географічну характеристику одного із субрегіонів Африки за планом: склад субрегіону, площа, населення, оцінка природно-ресурсного потенціалу, галузевий склад господарства, транспорт (транспортні вузли, морські порти).

3. У формі таблиці, виконайте порівняльний аналіз спеціалізації сільського господарства та промисловості Єгипту, Нігерії та ПАР.

Практичне заняття № 17 (4 год.).

Економіко-географічна характеристика Австралії та Океанії

Мета: виконати аналіз політико-економіко-географічного положення, природно-ресурсного потенціалу, населення та територіальної структури господарства Австралії та Океанії.

Питання для опрацювання та обговорення в аудиторії:

1. Океанія. Склад регіону, його сучасна політична карта.
2. Австралія як єдина у світі країна-материк.
3. Заселення Австралії та особливості сучасного розселення.
4. Зростаюча роль Австралії у світовому господарстві.
5. Сільськогосподарські райони Австралії та їх спеціалізація.

Завдання для виконання:

1. Покажіть на контурній карті склад Океанії (Меланезія, Полінезія, Мікронезія).
2. Виділіть провідні галузі виробничої та невиробничої сфер країн Океанії.
3. Виконайте аналіз суспільно-географічного положення Австралії та її ролі як однієї з провідних країн у басейні Тихого океану. Визначте державний устрій і політичні союзи, в котрих бере участь Австралія.
4. Виконайте оцінку природно-ресурсного потенціалу Австралії (оформіть результати таблицею). Покажіть основні райони видобутку мінеральної сировини і палива на контурній карті.
5. Виконайте демографічний аналіз Австралії і покажіть на контурній карті:
  - а) розміщення та щільність населення;
  - б) великі міста;
  - в) особливості соціально-економічної структури населення;

г) особливості сільського розселення.

5. Виконайте аналіз галузевої структури господарства Австралії і покажіть на контурній карті:

а) розміщення гірничо-добувної промисловості;

б) центри чорної і кольорової металургії;

в) розміщення машинобудування і металообробки;

г) сільськогосподарські райони Австралії, зокрема райони вівчарства.

6. Виконайте аналіз зовнішньої торгівлі: склад та основні напрямки експорту та імпорту Австралії.

Практичне заняття № 18 (2 год.).

Суспільно-географічна характеристика регіонів Африки, Північної та Латинської Америки, Австралії та Океанії

Мета: підведення підсумків вивченого матеріалу з навчальної дисципліни за восьмий семестр.

Питання для опрацювання та обговорення в аудиторії:

Підготувати мультимедійні презентації та доповіді на 5-7 хвилин на одну з тем:

Теми для доповіді:

1. Значення Африки як експортера сировини.
2. Політико-економіко-географічне положення Африки.
3. Африка: природні умови та ресурси.
4. Африка: населення субконтиненту.
5. Значення Австралії в економічному і політичному житті регіону.
6. Африка: загальна характеристика господарства.
7. Латинська Америка: найбільші міські агломерації.
8. Африка: основні типи сільськогосподарського виробництва.
9. Комплексна географічна характеристика країн басейну Ла-Плати.
10. Господарська освоєність території Африки.
11. Особливості формування латино-американських націй.
12. Головні промислові райони Латинської Америки.
2. Меланезія: комплексна характеристика регіону.
3. Мікронезія: комплексна географічна характеристика регіону.
13. Полінезія: комплексна географічна характеристика регіону.
14. Формування етнічної карти Латинської Америки.

15. Територіальна структура господарства Латиноамериканських країн.
16. Північна Африка: комплексна географічна характеристика регіону.
17. Райони гірничодобувної промисловості в Африці.
18. Андські країни: загальна характеристика регіону.
19. Загальна характеристика господарства Аргентини.
20. Загальна характеристика господарства Бразилії.
21. Економіко-географічна характеристика ПАР.
22. Особливості господарства Австралійського Союзу.
23. Економіко-географічна характеристика Нової Зеландії.

ПЕРЕЛІК ЗАВДАНЬ ТА ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ

Формами організації самостійної роботи студентів при вивченні матеріалу навчальної дисципліни є:

- опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу;
- вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання;
- підготовка до поточного контролю знань;
- систематика вивченого матеріалу курсу перед складанням модульних контролів та заліків й екзамену;
- інші завдання, представлені в цих методичних вказівках до кожної практичної роботи, під час виконання яких студенти мають змогу поглибити знання з курсу та отримати додаткові бали до рейтингового показника під час поточного контролю з навчальної дисципліни.
- Курсова робота є важливою формою самостійної роботи студентів.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПІДГОТОВКИ, ОФОРМЛЕННЯ І ЗАХИСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Рекомендована тематика курсових робіт

1. Вплив глобалізації на місце Африки у сучасному світі.
2. Географічні особливості та динаміка розвитку ТНК у світі.
3. Географія світових водних ресурсів.
4. Географія світових ресурсів мінерального палива.
5. Географія світових рудних мінеральних ресурсів.
6. Етногеографічний аналіз іспанського етносу.
7. Загальна характеристика малих високо розвинутих країн Європейського регіону.
8. Історія географічного дослідження європейцями Азії.
9. Кіноіндустрія світу: географічні аспекти.

10. Міжнародні дезінтеграційні процеси у світі.
11. Міжнародні економічні зв'язки США та Канади.
12. Особливості економічних систем країн Скандинавського півострова: поняття “шведський соціалізм”.
13. Передумови та чинники становлення й економічного зростання Японії.
14. Політико-територіальні утворення на карті світу.
15. Порівняльна економіко-географічна характеристика країн (дві країни на вибір вказати в назві).
16. Порівняльна оцінка трудових ресурсів і зайнятості населення в основних сферах господарства країн (дві країни на вибір вказати в назві).
17. Порівняльний аналіз рівня людського розвитку країн Африки.
18. Регіональні економічні об'єднання та їх роль у світовому господарстві.
19. Роль переселенців у розвитку регіону Північної Америки.
20. Світовий земельний фонд: географічні аспекти.
21. Світові лісові ресурси: географічні аспекти.
22. Світові міста в Європі.
23. Світові процеси урбанізації: найкрупніші агломерації.
24. Своєрідність участі Океанії у міжнародному поділі праці.
25. Соціально-демографічна характеристика населення країн ЄС: сучасний стан, проблеми, перспективи.
25. Соціально-демографічна характеристика населення країн США: сучасний стан, проблеми, перспективи.
26. Спеціальні вільні економічні зони Китаю та їх вплив на рівень економічного розвитку країни.
27. Суспільно-географічна характеристика (однієї країни світу на вибір, вказати в назві). Ізраїль Японія
28. Суспільно-географічний аналіз субрегіонів світу на прикладі Прибалтики (або Магриб).
29. Типи країн Азії за рівнем соціально-економічного розвитку.
30. Характеристика господарства країн нової індустріалізації Південно-Східної Азії.
31. Вільна тема за пропозицією студентів погоджена з викладачем навчальної дисципліни.

Вимоги до змісту, структури та оформлення курсової роботи

Після вибору теми курсової роботи студент складає орієнтовний план роботи, який у процесі роботи над літературою план може бути дещо скоригований. Курсова робота повинна бути виконана та здана на перевірку не

пізніше, ніж за 10 днів до захисту.

Курсова робота має містити наступні елементи: титульний аркуш (1 стор.); зміст (1 стор.); вступ (2 стор.); основна частина (розділи та підрозділи) (30 – 35 стор.); висновки (2 – 3 стор.); додатки (не обов'язкові); список використаних джерел.

Зміст подають на початку курсової роботи. Він містить найменування та номери початкових сторінок усіх розділів, підрозділів, пунктів (якщо вони є і мають заголовки), зокрема, вступу, висновків, списку використаних джерел, додатків.

Вступ розкриває сутність і стан наукової проблеми та її значущість, обґрунтування необхідності проведення дослідження.

Вступ має містити наступні складові: актуальність, аналіз попередніх досліджень, мета та завдання роботи, об'єкт та предмет дослідження, методи дослідження, інформаційна база, структура роботи.

Актуальність теми (обґрунтування доцільності роботи). Актуальність проблеми розкривається шляхом стислого аналізу даного питання. На основі визначених протиріч виділяється проблема, на розв'язання якої і буде спрямовано дослідження.

Аналіз попередніх досліджень передбачає висвітлення стану дослідження даної проблеми у працях українських та зарубіжних науковців з наведенням конкретних прізвищ учених.

Мета дослідження полягає у встановленні певних територіальних особливостей, формулюванні закономірностей розвитку окремих складових світового господарства. Мета роботи виходить з її назви. При формулюванні мети найчастіше використовуються такі терміни: “охарактеризувати”, “визначити”, “дослідити”, “виявити”, “встановити”, “обґрунтувати”, “довести”, “перевірити”, тощо.

Наприклад: мета курсової роботи – дати економіко-географічну характеристику розвитку чорної металургії в США, виявити проблеми та

перспективи галузі; мета курсової роботи – виявити сучасні регіональні особливості демографічних процесів в Польщі.

Завдання – це послідовні етапи дослідницької роботи, спрямовані на досягнення поставленої мети. Завдання повинні розкривати, конкретизувати мету дослідження і в загальному підсумку повинні бути адекватні цій меті. В цілому завдання курсової роботи мають відображати її зміст та відповідати назвам розділів.

Об'єкт дослідження – це частина реальної дійсності, яка підлягає дослідженню, **предмет дослідження** міститься в межах об'єкта і конкретизує, що саме в об'єкті буде вивчатись.

Наприклад: **об'єкт дослідження** – **чорна металургія Європи**, а предмет – геопросторові аспекти розвитку чорної металургії в Європі; **об'єкт дослідження** – демографічні процеси Африки, а предмет – часові та територіальні аспекти демографічних процесів Африки.

Методи дослідження. В курсовій роботі подають перелік використаних методів дослідження для досягнення поставленої в роботі мети. Щоб отримати достовірні результати, рекомендується використовувати різноманітні методи. При проведенні суспільно-географічних досліджень використовуються переважно такі методи:

- загальнонаукові: індукція та дедукція, аналіз і синтез; порівняння, класифікація, абстрагування, конкретизація, систематизація; узагальнення, формалізація, моделювання тощо;
- конкретно-наукові: порівняльно-географічний, картографічний, математико-статистичний, ранжування, групування, районування, типізація тощо.

Інформаційна база розкриває основні джерела літературної та статистичної інформації.

Структура роботи містить характеристику основних розділів роботи, обсяг курсової роботи (кількість сторінок), кількість використаних джерел та вміщеного в роботу графічного та табличного матеріалу.

Основна частина роботи складається з розділів, підрозділів, можливо і пунктів. Кожний розділ починається з нової сторінки, підрозділи та пункти – на поточній сторінці. У кінці кожного розділу в тексті формулюються короткі висновки.

Перший розділ присвячується теоретичному обґрунтуванню питання та викладенню методичних аспектів дослідження. Назва розділу має відображати сутність проблеми та починатися зі слів «ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ...», «ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ...», «ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ» тощо.

Перший розділ має розкривати понятійно-термінологічний апарат дослідження, умови та фактори розвитку досліджуваного об'єкту, стислу характеристику методів, що були використані під час виконання роботи. Частиною першого розділу є також огляд наукових джерел з досліджуваного питання.

У другому розділі дається характеристика об'єкту дослідження на основі аналізу літературних та статистичних джерел. Як правило, другий розділ містить 2-3 підрозділи, які можуть поділятися на пункти. Основний текст даного розділу має супроводжуватися графічними та картографічними зображеннями, таблицями, схемами.

У третьому розділі висвітлюють регіональні особливості, проблеми та перспективи досліджуваного об'єкту.

У висновках викладають найбільш важливі результати, одержані в роботі, які базуються на висновках до кожного розділу. Висновки мають бути сформульовані чітко та лаконічно у відповідності з поставленими завданнями.

Курсова робота виконується українською мовою. Титульний лист курсової роботи оформляється за зразком, наведеним у Додатку А.

Текст курсової роботи друкують на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм), (шрифт Times New Roman – 14, інтервал – 1,5). Аркуш повинен мати поля: ліве – 30 мм, праве – 10 мм, верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм.

Усі слова необхідно писати повністю. Існують такі загальноприйняті умовні скорочення:

а) скорочення, які роблять після переліку: і т.д. (і так далі), і т.п. (тому подібне) та ін. (і інші). Слова «і тому подібне», «та інші» усередині речення не скорочують;

б) скорочення у випадку позначення цифрами століть і років: ст. (століття), р. (рік), рр. (роки);

в) скорочення, що роблять у випадку посилань: див. (дивися), порівн. (порівняй).

Не допускаються скорочення наступних слів: «так званий» (т. зв.), «наприклад» (напр.), «близько» (бл.) тощо.

Також у тексті не можна без числових або літерних значень застосувати математичні символи: =, 0 та ін., а також знаки №, % та ін. У тексті без значень їх пишуть словами, наприклад, “за номером”, “обчислюються відсотки”. Числа до дев'яти в тексті пишуться словами. Числа з розмірністю і грошовими позначеннями пишуться цифрами, наприклад, «10 осіб, 6 грн.». Порядкові числівники пишуться з відмінковими закінченнями, наприклад, “5-й, 2-ге”, кількісні числівники, римські цифри і дати – без відмінкових закінчень.

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, додатків, рисунків, таблиць подають арабськими цифрами без знака №.

Нумерація сторінок курсової роботи має бути наскрізною і проставлятися у правому верхньому куті аркуша без крапки. Першою сторінкою є титульний аркуш, який входить до загальної нумерації сторінок, але номер на ньому не ставиться.

Кожний розділ курсової роботи починають з нової сторінки. Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», без крапки, а потім з нового рядка друкують заголовки розділу великими літерами по центру сторінки без абзацного відступу.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу /параграфу, між якими ставлять крапку. Наприклад: «2.3.» (третій підрозділ другого розділу), у тому ж рядку зазначають заголовок підрозділу. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу 1 см по ширині сторінки. Наприкінці заголовка крапку не ставлять.

Відстань між заголовком та текстом повинна дорівнювати 1-2 інтервали.

Під час роботи з різними джерелами науковий етикет вимагає оформлення посилань на джерела інформації, використані під час виконання курсової роботи. Посилання в тексті на джерела наводять у квадратних дужках із зазначенням джерела та сторінки. Перша цифра у квадратних дужках відповідає номеру джерела у списку використаних джерел, друга – номеру сторінки (наприклад, [32, с. 85]). Посилання в тексті роботи на кілька джерел слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, наприклад: «... у працях [1-7]...» або «... у працях [1; 13; 48]». При цьому, якщо посилання наводиться в кінці речення, крапка ставиться ЗА квадратними дужками.

Текст курсової роботи повинен ілюструватись рисунками, схемами, фотографіями, графіками, діаграмами, таблицями тощо. Вони розміщуються безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці, або виносяться у додатки. Всі ілюстрації (фотографії, схеми, креслення, діаграми тощо) називають рисунками і нумерують послідовно. Номер і назву рисунка пишуть одразу під зображеннями. Ілюстрації, розміри яких більше формату А 4, розміщують у додатках.

Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу, за виключенням ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації

складається з номеру розділу і порядкового номера ілюстрації, відокремлених крапкою, наприклад: «Рис. 3.1» – це перший рисунок третього розділу. Номер і назва ілюстрації розміщується по центру сторінки зразу під зображенням.

По тексті слово «рисунок» пишуть повністю, наприклад, «... Динаміку показників відображено на рисунку 3.2». У випадку, коли посилання на рисунок наводиться у дужках, слово «рисунок» пишуть скорочено, наприклад «...Обсяги виробництва зростають (рис. 3.2)». Ілюстрації виділяють від тексту вільними рядками (не менше одного) зверху і знизу.

Цифровий матеріал, як правило, оформлюють у вигляді таблиць. Кожна таблиця повинна мати заголовок, який відтворює її зміст. Заголовки розміщують над таблицею. Всі таблиці нумеруються. Праворуч над заголовком з великої літери пишуть слово «Таблиця» та вказують її порядковий номер. Знак «№» перед цифрою не ставиться. Всі таблиці слід нумерувати наскрізно у межах розділів. Наприклад, другу таблицю другого розділу слід пронумерувати «Таблиця 2.2». Заголовок таблиці розміщують по центру без абзацного відступу. В кінці назви таблиці крапка не ставиться.

Приклад
Таблиця 2.2

Кількість туристів, що провели одну ніч або більше в готелях

Територія	Роки				
	2012	2013	2014	2015	2016
ЄС (28 країн)	257724015	252404332	256877976	264873287	267404767

Джерело: складено автором за [56]

Вертикальні графи нумерують у тих випадках, якщо таблицю частково переносять на наступну сторінку. Назви граф таблиці пишуть з великої літери. При переносі частини таблиці на іншу сторінку слово «Таблиця» і її номер вказують справа над першою частиною таблиці, а над іншими частинами на наступних сторінках пишуть, наприклад, «Продовження табл. 2.10» .

Таблицю розміщують після першого посилання на неї в тексті, вказуючи її номер і слово «таблиця» в скороченому вигляді (табл.). Наприклад: «Дані про

чисельність туристів представлені в табл. 2.4».

При оформленні таблиць, слід дотримуватися таких параметрів: шрифт TNR – 10-12, інтервал – 1,0, абзацний відступ – немає. Цифровий матеріал, що наводиться в таблицях, має бути розміщений по центру.

Після кожної ілюстрації або таблиці наводиться посилання на першоджерело, яке вказують у квадратних дужках з абзацного відступу – 1 см, шрифт Times New Roman, розмір 12 пт. Посилання відділяється від подальшого тексту одним вільним рядком.

Якщо у таблиці чи на рисунку узагальнено авторські підходи до характеристики окремих аспектів досліджуваного об'єкта або явища, або рисунок було побудовано за даними, опублікованими в певному джерелі інформації, в такому випадку одразу під рисунком (чи таблицею) зазначають: «Джерело: складено/побудовано автором за [12]».

Якщо таблиця чи рисунок запозичені безпосередньо з першоджерела, тоді під таблицею (або рисунком) має бути зазначено джерело цитування. Якщо в курсовій роботі автор наводить власні висновки або розрахунки, то надпис матиме вигляд: «Джерело: розраховано / складено / побудовано автором».

Приклад

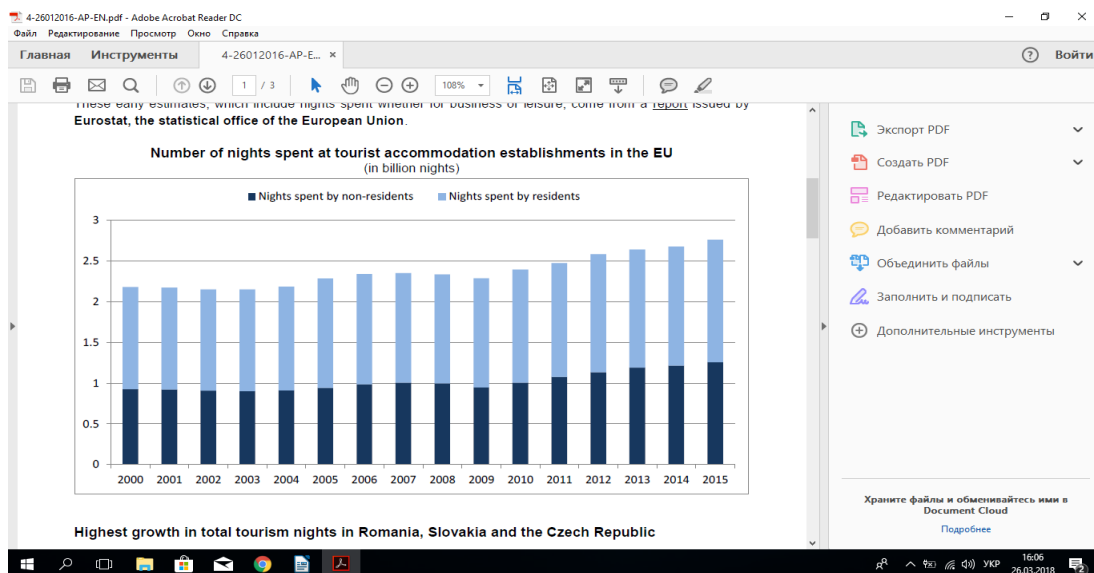

Рис. 2.10. Кількість ночей, проведених туристами в закладах туристичного проживання в ЄС (мільярд ночей)

Джерело: побудовано автором за [12]

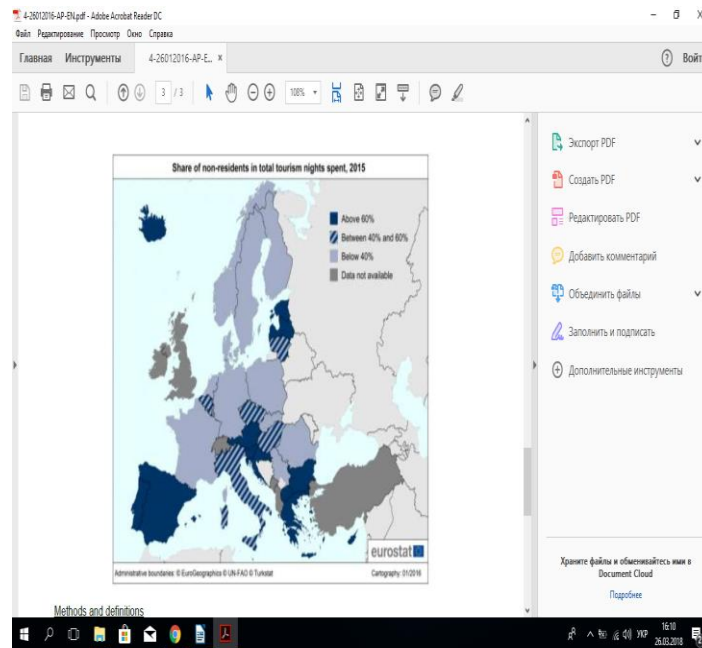

Рис. 2.10. Частка нерезидентів, що проводили ночі в закладах туристичного проживання в ЄС (%)

Джерело: [22]

Наприкінці курсової роботи наводиться список використаних джерел. До цього списку включаються публікації вітчизняних і зарубіжних авторів, на які є посилання в роботі, Інтернет-джерела. Всі джерела вказуються тією мовою, якою вони видані.

Використані джерела у звіті розміщують у вигляді нумерованого списку (використовуються тільки арабські цифри) одним із двох способів:

- 1) у порядку згадування у тексті;
- 2) за алфавітом.

Під час складання списку використаних джерел необхідно дотримуватися національного стандарту. Приклад оформлення наведено у Додатку В.

Додатки оформлюються як продовження курсової роботи після списку використаних джерел на наступних сторінках, розміщують їх у порядку появи посилань у тексті. Кожний додаток друкується з нової сторінки.

З правого боку у верхньому куті малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток__» (але без знака №) і велика літера, що позначає додаток. Наприклад: «Додаток Б». Додатки позначаються великими літерами української абетки, за винятком Г, Є, И, І, Ї, О, Ч, Ъ. У тексті посилання на додаток наводиться з великої літери, наприклад: «Картосхема наведена в Додатку М».

Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої по центру сторінки. Якщо зміст додатка не вміщується на одну сторінку, то на наступній сторінці у верхньому правому куті зазначається «Продовження додатку...».

Вимоги до захисту курсової роботи

Для захисту результатів виконаної курсової роботи готується усна доповідь, яка представляється перед групою студентів та комісією викладачів. Також доповідь супроводжується мультимедійною презентацією.

Отже, результати виконаної курсової роботи слід представити у вигляді доповіді з презентацією, складеної у програмі Power Point (або іншій спеціалізованій програмі для підготовки та демонстрації презентацій, якою володіє студент).

Доповідь буде заслухана в аудиторії, регламент — до 10 хвилин з урахуванням часу, необхідного для обговорення (5-7 хвилин на доповідь, 3-5 хвилин для відповідей на запитання). Рекомендована кількість слайдів презентації — 10. В Додатку Б є рекомендації до розробки презентації.

КОНТРОЛЬ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

В процесі вивчення дисципліни використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студента:

- поточне тестування та опитування;
- усне опитування;
- підсумкове тестування з кожного змістового модуля (за допомогою платформи Moodle);
- оцінювання виконання самостійної роботи та індивідуальних завдань;
- підсумковий залік у 7 семестрі та екзамен у 8 семестрі.

Успішність студентів оцінюється за 100 бальною шкалою (табл. 19.1).

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять, участі у ділових іграх і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання аналітичної роботи. Поточний контроль реалізується у формі опитування, захисту результатів практичних робіт, виступів на практичних заняттях, експрес-контролю знань тощо, контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання студентом тощо. Результати поточного контролю оцінюються в межах від 0 до 60 балів.

Підсумкова оцінка визначається як сума поточного контролю та оцінки за модульні контролі у балах з подальшим переведенням у 4-бальну вітчизняну та шкалу ECTS (табл. 19.1). Залік та екзамен виставляється за умови, якщо студент виконав усі види навчальної роботи, визначені програмою дисципліни, та отримав позитивні підсумкові оцінки за кожен із змістових модулів, набравши при цьому у сумі не менше 60 балів поточного та модульного контролю, з яких поточний контроль не менше 30 балів, модульний контроль – не менше 20 балів.

Курсова робота оцінюється за 100-бальною шкалою у системі ECTS за такими критеріями:

1) Вступ – всього 10 балів,

з них:

наведена актуальність теми дослідження - 2 бали,

визначення мети та постановка завдань дослідження - 2 бали,

визначення об'єкта та предмета дослідження - 2 бали,

вказані методи дослідження - 2 бали,

вказана інформаційна база дослідження - 1 бал,

короткий опис структури роботи - 1 бал.

2) Основна частина роботи (Повнота викладення матеріалу, відповідність змісту назвам розділів, підрозділів, пунктів. Графічний супровід - графіки, діаграми, картосхеми. Наявні таблиці.) – всього 50 балів.

3) Висновки (відповідність поставленим завданням) – всього 10 балів.

4) Список використаних джерел (відповідність темі курсової роботи, наявність нових літературних джерел, правильність оформлення, посилання у тексті роботи) – всього 5.

5) Загальне технічне оформлення – всього 5.

6) Захист курсової роботи (коротке представлення роботи, фахове ведення дискусії, коректна відповідь на запитання) – всього 20.

Загальна максимальна сума балів за курсову роботу – 100.

Таблиця 19.1

Схема нарахування балів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	зараховано/відмінно зараховано/ дуже добре зараховано/ добре зараховано/ задовільно зараховано/ задовільно
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	не зараховано /незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано/незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Картка оцінки видів навчальної діяльності студентів з дисципліни
«Географія туризму»

№ з/п	Види навчальної діяльності	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальна кількість балів
1	2	3	4	5
1. Аудиторна робота				
1.1.	Експрес-опитування на лекції.	під час лекцій	письмова відповідь на питання	1 бал
1.2.	Виконання завдань практичних робіт.	протягом 2 тижнів від отримання завдання	звіт про виконання практичної роботи	до 3 балів за одну практичну роботу
1.3.	Участь в обговоренні, виконання завдань у групах, участь в навчальних іграх під час практичних занять.	під час практичних занять	журнал викладача	до 2 балів за заняття
Разом балів за аудиторну роботу				до 50 балів
2. Самостійна робота				
2.1	Виконання завдань для самостійного вивчення	протягом семестру	звіт про виконання роботи на відповіді на заняттях	до 10 балів

1	2	3	4	5
Разом балів за самостійну роботу				до 10 балів
3. Індивідуальна робота (обирається з пропонованого переліку робіт студентом самостійно за власним уподобанням при бажанні збільшити свій рейтинг з навчальної дисципліни)				
3.1.	Написання есе на тему, обрану з переліку питань курсу або запропоновану студентом у межах програмних питань курсу.	протягом семестру	есе	до 5 балів за одне
3.2.	Написання реферату на тему, обрану з переліку питань курсу або запропоновану студентом у межах програмних питань курсу.	протягом семестру	реферат	до 5 балів за один
3.3.	Написання звіту про індивідуальне науково-дослідницьке завдання за обраною і узгодженою з викладачем темою.	протягом семестру	звіт	до 15 балів
3.4.	Аналітичний огляд наукових публікацій у фахових журналах та інших виданнях.	протягом семестру	аналітичний огляд	до 5 балів
3.5.	Виступ з доповіддю про проведені дослідження з дисципліни на науковій конференції.	протягом семестру	довідка про виступ	до 5 балів за одну
3.6.	Публікація результатів дослідження в наукових виданнях.	протягом семестру	опублікована стаття	до 15 балів за одну
3.7.	Підготовка анотованого списку публікацій у фахових періодичних виданнях до однієї з тем дисципліни.	протягом семестру	анотований список	до 5 балів за 15 позицій

Продовження табл. 19.2

1	2	3	4	5
3.8.	Реферування іншомовних видань за тематикою дисципліни (підручників, монографій, публікацій у наукових та фахових виданнях, Інтернет-публікацій).	протягом семестру	реферат українською мовою	до 10 балів за реферат
3.9.	Створення понятійно-термінологічного словника з курсу.	протягом семестру	електронний варіант	до 2 балів за 10 визначень термінів
3.10.	Створення за темами дисципліни анотованого списку літературних джерел, які є у фондах бібліотеки університету та інших бібліотек міста.	протягом семестру	анотований список	до 5 балів за 15 позицій
3.11.	Створення анотованого каталогу Інтернет-сайтів, де є інформація для вивчення обраної теми з дисципліни.	протягом семестру	анотований каталог	до 5 балів за 15 позицій
3.12.	Формування переліку афоризмів, висловлювань, цитат відомих людей про дисципліну, її об'єкт та предмет дослідження, основні завдання тощо.	протягом семестру	перелік	по 1 балу за 3 позиції
3.13.	Складання тестових завдань для контролю знань по дисципліні.	протягом семестру	електронний варіант тестових завдань	до 5 балів за 15 тестових питань з 5 варіантами відповідей
3.14.	Електронна або мультимедійна версія всього лекційного курсу.	протягом семестру	електронний варіант	до 15 балів
3.15.	Робоче портфоліо студента з курсу.	протягом семестру	портфоліо	до 20 балів
3.16.	Підготовка статті у Вікіпедію.	протягом семестру	опублікована на сайті стаття	до 15 балів
3.17.	Участь у конкурсах наукових робіт, грантах, олімпіадах.	протягом семестру	підготовлена наукова робота, грантова заявка	до 20 балів
3.18.	Участь у творчих і наукових виставках.	протягом семестру	звіт про проведення виставки, або довідка про участь	до 20 балів

1	2	3	4	5
3.19.	Участь у роботі наукових лабораторій кафедри, участь у виконанні наукової тематики кафедри.	протягом семестру	звіт про проведену роботу з підтвердженням наукового керівника	до 20 балів
3.20.	Інші завдання, які пропонуються студентам під час занять.	протягом семестру	звіт про виконане завдання	до 2 балів за одне
Разом балів за індивідуальну роботу				до 20 балів
4. Підсумкова атестація				
4.1.	Поточний модульний контроль (2 модульні контролю за семестр)	останній тиждень вивчення змістового модуля	тестова програма	по 20 балів за змістові модулі 1 та 2, разом — до 40 балів
4.2.	Залік з дисципліни у 7 семестрі та екзамен у 8 семестрі	Автоматично при накопиченні потрібної суми балів виставляється на останньому занятті з дисципліни, або за розкладом деканату	тестова програма	до 100 балів
Балів всього				до 100 балів

СПИСОК ОСНОВНОЇ ТА ДОПОМІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна література

1. Безуглий В. В. Економічна і соціальна географія зарубіжних країн : навч. посібник. Київ : ВЦ «Академія», 2007. 704 с.
2. Безуглий В. В., Козинець С.В. Регіональна економічна та соціальна географія світу : посібник. К.: Академія, 2003. 688 с.
3. Блїй Г. де, Муллер Пітер. Географія: світи, регіони, концепти / Пер. з англ.; Передмова та розділ «Україна» О. Шаблія. К. : Либідь, 2004. 740 с.
4. Голиков А. П., Грицак Ю. П., Казакова Н. А., Сидоров В. И. География мирового хозяйства : учебное пособие / Под ред. А. П. Голикова. К. : Центр учебной литературы, 2008. 192 с.
5. Дорошенко М. С. Країнознавство. Країни СНД: навч. посіб. К. : МАУП, 2007. 286 с.
6. Економіка зарубіжних країн : підручник / А. С. Філіпенко, В. А. Вергун, І. В. Бураківський та ін. К. : Либідь, 1996. 416 с.
7. Економічна і соціальна географія світу / За ред. С. П. Кузика. Львів : Світ, 2005. 672 с.
8. Ігнат'єв П. М. Країнознавство. Країни Азії : навчальний посібник. Чернівці: Книги – ХХІ, 2006. 424 с.
9. Кузик С., Книш М. Економічна і соціальна географія країн Америки : навч. посібник. Львів, 1999.
10. Кузик С., Котик Л., Ванда І. Регіональна економічна і соціальна географія світу (розвинені країни) : навч. посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 148 с.
11. Леонт'єва Г. Г. Лекції з економічної і соціальної географії. Країни СНД : навчальний посібник. Суми : Університетська книга, 2005. 96 с.
12. Масляк П. О. Країнознавство : підручник. К. : Знання, 2007. 292 с.
13. Мировая экономика: глобальные тенденции за 100 лет / Под ред.

- И. С. Королева. М. : Экономистъ, 2003. 604 с.
14. Міжнародні організації : навч. посіб. / За ред. О. С. Кучика. К. : Знання, 2005. 497 с.
15. Міжнародні організації : навчальний посібник / За ред. Ю. Г. Козака, В. В. Ковалевського. К. : ЦУЛ, 2003. 288 с.
16. Смаль І. Соціально-економічна географія світу: загальна характеристика : навч. посібник. Ніжин, 2011. 235 с.
17. Сюткін С. І., Леонтєва Г. Г. Економічна і соціальна географія : навч. посібн. Суми : Університетська книга, 2004. 246 с.
18. Топчієв О. Г. Суспільно-географічні дослідження: методологія, методи, методики : навч. посібник. Одеса : Астропринт, 2005. 632 с.
19. Шенкар О. Китай: век XXI: Развитие Китая, его влияние на мировую экономику и геополитическое равновесие. Днепропетровск : Баланс Бизнес Букс, 2005. 192 с.
20. Юрківський В. М. Країни світу : бовідник. К. : Либідь, 1999. 368 с.
21. Юрківський В. М. Регіональна економічна і соціальна географія. Зарубіжні країни : підручник. 2-ге вид. К. : Либідь, 2001. 416 с.
22. Яценко Б. П., Бобарицька В. К. Країнознавство: основи теорії : навч. посіб. К. : Либідь, 2009. 312 с.

Додаткова література

23. Атлас вчителя / В. В. Молочко, Ж. Є. Бонк, І. Л. Дрогушевська та ін. Київ : ДНВП «Картографія», 2010. 328 с.
24. Гантінгтон С. П. Протистояння цивілізацій та зміна світового порядку. Львів, 2006. 474 с.
25. Гілецький Й. Р., Сливка Р. Р., Богович М. М. Економічна і соціальна географія : посібник для абітурієнтів / За ред. Гілецького Й. Р. Львів : ВНТЛ-Класика, 2005. 400с.
26. Глобальні зміни світу – 2025. Доповідь / пер з англ. Львів : Літопис, 2010.

188 с.

- 27.Губарев В. К. Географія світу : довідник школяра і студента. Донецьк : БАО, 2006. 576 с.
- 28.Гудзеляк І., Уманців Б. Хорватія: суспільно-географічна характеристика. Львів, 2002. 136 с.
- 29.Дахно І. І. Країни світу : енциклопедичний довідник. К. : МАПА, 2004. 608 с.
- 30.Жупанський Я. І. Словник термінів і понять з географії. Чернівці : Технодрук, 2006. 192 с.
- 31.Костюшина Г. М. Азиатско-Тихоокеанская экономическая интеграция. М. : МГИМО, 2002. 208 с.
- 32.Країни світу : енциклопедичний довідник / Уклад. Н.О. Чумаслова. Х. : Школа, 2008. 384 с.
- 33.Максаковский В. П. Географическая картина мира. В 2 кн. Кн.П: Региональная характеристика мира. 2-е изд. М. : Дрофа, 2005. 480с.
- 34.Політична географія і геополітика : навч. посібник / Б. П. Яценко, В. І. Стафійчук, Ю. С. Брайчевський та ін.; за ред. Б. П. Яценка. К. : Либідь, 2007. 255 с.
- 35.Пуригіна О. Г., Сардак С. Е. Міжнародна міграція : навч. посіб. К. : Академія, 2007. 312 с.
- 36.Ушакова Н. Г., Помінова І. І. Соціально – економічні типи країн : навч. посібник. К. : ВД «Професіонал», 2004. 304 с.

Інформаційні ресурси

- 37.African Centre for Statistics URL :
<https://www.uneca.org/publications/african-centre-for-statistics>
- 38.Australian Bureau for Statistics. URL : <https://www.abs.gov.au/>
- 39.Data and Statistics about the U.S. URL : Взято з:
<https://www.usa.gov/statistics>

40. The World Factbook. URL : <https://www.cia.gov>
41. World Bank Open Data. URL : <https://data.worldbank.org/>
42. World Urbanization Prospects. URL : <http://esa.un.org>
43. Всесвітня організація з охорони здоров'я. URL : <http://www.who.org.un>
44. Міжнародна організація з міграції (МОМ) URL : <http://www.iom.org.un>
45. Міжнародна організація праці (МОП) URL : <http://www.ilo.org.un>
46. Основні огляди і доповіді ООН в економічній і соціальній сферах. Режим доступу в Інтернет. URL : <http://www.un.org/russian/esa/surveys.htm>

Поради для складання мультимедійної презентації

1. Перший слайд - це титульний лист, на якому мають бути вказані: тема доповіді; прізвище, ім'я, по батькові автора.

2. Чим простіший фон, тим краще. Інверсні кольори (світлий текст на темному фоні) можуть стати проблемою в світлих приміщеннях.

3. Кожен слайд повинен мати заголовок.

4. Використовуйте шрифти, що легко читаються. Розмір шрифту має бути крупний. Рекомендовані розміри шрифтів: заголовок – 22 - 28 pt; підзаголовок – 20 - 24 pt; текст – 18 – 22 pt; підписи даних в діаграмах – 16 – 22 pt; інформація в таблицях – 18 – 22 pt.

5. На слайді не варто використовувати більше трьох видів шрифтів та трьох кольорів.

6. Використовуйте природну гаму кольорів.

7. Анімаційні ефекти повинні бути як найпростіші.

8. Слайди не повинні містити багато тексту. Уникайте громіздких таблиць та графіків. Не включайте у презентацію слайди, що вимагають занадто довгих пояснень.

9. Текст повинен бути відформатований. Усі слайди повинні бути оформленні в одному стилі.

10. Доповідь повинна бути прив'язана до зміни слайдів.

11. Зберігати презентацію краще у форматі .ppt (сумісному з різними версіями MS Office).

12. Перед тим, як доповідати, перевірте, чи вкладається у відведений час.

Оформляючи презентаційні матеріали, зверніть увагу на такі **особливості сприйняття візуальної інформації** :

1. Вертикальна лінія сприймається як більш довга, ніж горизонтальна, хоча вони і будуть рівними за величиною. Наслідком цього є те, що текст, надрукований у стовпчик, зчитується повільніше, ніж цей же текст, надрукований ширшим планом.

2. Лінії без розривів, із плавними заокругленнями зчитуються в 1,3 рази довше, ніж лінії з різко вираженими кутами. Звідси випливає, що друкований або написаний друкованими літерами текст сприймається в 1,3 рази швидше, ніж просто написаний.

3. Зір вимагає групування інформації. Найбільше число вертикальних переліків імен, найменувань, що запам'ятовує людина, це 7 ± 2 . Парне число вертикально записаних переліків запам'ятовується гірше.

4. Величина букв на екрані залежить від величини аудиторії та відстані від екрану до студентів. Букву висотою в 1 см буде видно на відстані 4 жіночих або 3 чоловічих кроків. Психологи визначили величину букв, необхідну для комфортного і граничного зору (таблиця А.1).

Таблиця А.1

Залежність величини букв, показаних на екрані, від розмірів аудиторії

Величина букв (см)	Довжина аудиторії (м)	
	Граничний зір	Комфортний зір
1	3	2
2	5	3
3	7	4
4	9	5,5
5	10-11	6-7

5. Найкраще сприймається інформація, розташована на слайді в правому верхньому куті. Величина запам'ятовування інформації, розташованої на слайді, наведена на рис. 1.

28%	33%
16%	23%

Рис. А.1. Рівень запам'ятовування інформації, розташованої на слайді

6. Сприйняття інформації, що читається, залежить від кольору друку й колірному фоні:

- зелений колір діє на людину заспокійливо;
- блакитний і жовтий кольору теж заспокоюють сангвініка і холерика, хилять до сну флегматика, настроюють до замкнутості меланхоліка;
- червоний колір діє збуджуюче на всі типи нервової системи.

Приклад оформлення титульного аркуша курсової роботи

Міністерство освіти і науки України

Національний університет водного господарства та природокористування

Навчально-науковий інститут водного господарства та природооблаштування

Кафедра геології та гідрології

Курсова робота

**з навчальної дисципліни “Регіональна економічна та соціальна географія
світу”**

на тему:

СВІТОВІ МІСТА ЄВРОПИ

Виконав/виконала:

студент/студентка групи ГФ-41

Іванюк В.П.

Перевірила:

доц., канд. географ. наук

Романів О.Я.

Оцінка _____

Дата _____

Підпис _____

РІВНЕ – 2021

**Приклади оформлення
списку використаних джерел за ДСТУ 8302:2015
та відповідно до наказу МОН № 40 від 12.01.2017 р.**

Вид джерела	Зразки бібліографічних записів
Книги: - один автор	<ol style="list-style-type: none"> 1. Величко В. В. Організація рекреаційних послуг: навч. посіб. / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2013. 202 с. 2. Горбунова А. В. Управління економічною захищеністю підприємства: теорія і методологія : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 240 с. 3. Роглев Х. Й. Основи готельного менеджменту : навч. посіб. Київ :Кондор, 2005. 330 с. 4. Смаль І.В. Туристичні ресурси світу. Ніжин: Видавництво Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, 2010. 336 с. 5. Федорова Л.Д. З історії пам'яткоохоронної та музейної справи у Наддніпрянській Україні. 1870-ті — 1910-ті рр. Київ, 2013. 373 с.
- два, три, чотири автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аванесова Н. Е., Марченко О. В. Стратегічне управління підприємством та сучасним містом: теоретико-методичні засади : монографія. Харків : Щедра садиба плюс, 2015. 196 с. 2. Бікулов Д. Т, Чкан А. С., Олійник О. М., Маркова С. В. Менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 360 с. 3. Голюков А. П., Дейнека О. Г., Позднякова Л. О., Черномаз П. О. Економіка зарубіжних країн : навч. посібник. Київ : ЦУЛ, 2008. 464 с. 4. Гура О. І., Гура Т. Є. Психологія управління соціальною організацією : навч. посіб. 2-ге вид., доп. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 212 с. 5. Довгаль О. А., Довгаль Г. В. Інноваційна економіка : навчальний посібник. Харків : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2015. 148 с. 6. Крушельницька О. В., Мельничук Д. П. Управління персоналом : навч. посіб. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Київ, 2005. 308 с. 7. Малий І. Й., Діба М. І., Галабурда М. К. Держава і ринок: філософія взаємодії: моногр. / Київ. нац. екон. ун-т. Київ: КНЕУ, 2005. 358 с. 8. Нечаюк Л. І., Нечаюк Н. О. Готельно-ресторанний бізнес: менеджмент : навч. посіб. 3-те вид. Київ : Центр навч. літ., 2009. 236 с. 9. Сімахіна Г. О., Українець А. І. Інноваційні технології та продукти. Оздоровче харчування : навч. посіб. Київ : НУХТ, 2010. 294 с. 10. Ткаченко Т. І., Мельниченко С. В., Новак М. В. Управління якістю готельних послуг. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2006. 166 с.
- п'ять і більше авторів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Екологія : навч. посіб. / Б. В. Борисюк та ін. Житомир, 2003. 174 с. 2. Людський розвиток в Україні: трансформація рівня життя та регіональні диспропорції: у 2-х т.: кол. моногр. Київ, 2012. 436 с.

Вид джерела	Зразки бібліографічних записів
- автор(и) та редактор(и)/упорядники	<ol style="list-style-type: none"> 1. Березенко В. В. PR як сфера наукового знання : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Манакіна. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 362 с. 2. Бутко М. П., Неживенко А. П., Пепа Т. В. Економічна психологія : навч. посіб. / за ред. М. П. Бутко. Київ : ЦУЛ, 2016. 232 с. 3. Міжнародні економічні відносини : підручник / за ред. А.П. Голікова, О. А. Довгаль. Харків : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2015. 465 с.
- автор і перекладач	<ol style="list-style-type: none"> 1. Котлет Ф. Основы маркетинга : учеб. пособие / пер. с англ. В. Б. Боброва. Москва, 1996. 698 с. 2. Питерс Т., Уотермен Р. В поисках эффективного управления (опыт лучших компаний) / ред. Л. И. Евенко; пер.: Д. Васильев, В. Зотов. Москва: Прогресс, 1986. 424 с.
- монографії	<ol style="list-style-type: none"> 1. Гончаренко Н. І. Міжнародна економічна діяльність країн Євросоюзу і України в контексті економічної лібералізації : монографія. Харків : 2009. 167 с. 2. Моделі ідентифікації макроекономічних дисбалансів в Україні: кол. моногр. / НАН України, ДУ "Інститут економіки та прогнозування НАН України". Київ, 2015. 544 с. 3. Швець І. Б., Коваленко Т.В. Комплексна оцінка якості управління персоналом: монографія. Донецьк, 2013. 160 с.
- без автора	<ol style="list-style-type: none"> 1. Країни пострадянського простору: виклики модернізації : зб. наук. пр. / редкол.: П. М. Рудяков (відп. ред.) та ін. Київ : Ін-т всесвітньої історії НАН України, 2016. 306 с. 2. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / за ред.: С. О. Якубовського, Ю. О. Ніколаєва. Одеса : ОНУ, 2015. 306 с. 3. Молодь та молодіжна політика в Україні: соціально-демографічні аспекти / за ред. Е.М. Лібанової ; Інститут демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України. К. : Візаві, 2010. 248 с.
- багатотомні видання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Геєць В. М., Александрова В. П., Бажал Ю. М., Гуржій А. М. Стратегічні виклики 21 століття суспільству та економіці України: у 3-х томах / за ред. В. П. Семиноженка, Б. Є. Кваснюка. Київ: Фенікс, 2007. Т. 1. 544 с. 2. Економічна енциклопедія : в 3 т. / за ред. Гаврилишина Б. Г., Мочерного С. В., Устенка О. А. Київ : ВЦ «Академія», 2002. Т. 3. 689 с. 3. Енциклопедія історії України: у 10 т. / НАН України, Ін-т історії України. Київ: Наук. думка, 2005. Т. 9. 944 с. 4. Енциклопедія Сучасної України / редкол.: І. М. Дзюба та ін. Київ : САМ, 2016. Т. 17. 712 с.
Матеріали конференцій, з'їздів (назву матеріалів конференцій виділяють курсивом!)	Гончаренко Н. І., Гусєв О. М. Особливості сучасного стану зовнішньоторговельних відносин України з ФРН // <i>Актуальні проблеми міжнародних економічних відносин : матеріали XII науково-практичної конференції молодих вчених</i> , 30 березня 2017 року. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. 326 с. С.15-19.

Продовження додатку В

Вид джерела	Зразки бібліографічних записів
Статистичні видання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Статистичний щорічник Житомирської області за 2014 рік. / За ред. Л.О. Рижкової. Житомир: Головне управління статистики у Житомирській області, 2015. 448 с. 2. Україна в цифрах. 2007: стат. зб. / Держ. ком. статистики України. Київ : Консультант, 2008. 350 с.
Препринти	Долішній М. І., Паламарчук М. М., Паламарчук О. М., Шевчук Л. Т. Соціально-економічне районування України : препринт. / Львів : Інститут регіональних досліджень НАН України, 1997. 50 с.
Депоновані наукові праці	<ol style="list-style-type: none"> 1. Иванов В. И., Петров А. К., Васечкин М. Е., Свиридов О. Н., Парамонов А. 3. Социологическое исследование малых групп населения. Москва, 2002. 110 с. Деп.в ВИНТИ 13.06.2002, № 145432. 2. Разумовский В. А., Андреев Д. А. Управление маркетинговыми исследованиями в регионе. Москва, 2002. 210 с. Деп. в ИНИОН Рос. акад. Наук 15.02.2002, № 139876.
Словники	<ol style="list-style-type: none"> 1. Українсько-німецький тематичний словник / уклад. Н. Яцко та ін. К. : Карпенко, 2007. 219 с. 2. Великий тлумачний словник української мови. [Уклад. і голов. ред. Бусел В.Т.]. Київ: ВТФ «Перун», 2001. 1440 с. 3. Географія : словник-довідник / [авт.-уклад. Ципін В. Л.]. Харків : Халімон, 2006. С. 155. 4. Словник із дистанційного зондування Землі. За ред. В.І. Лялька, М.О. Попова. К.: СМП Аверс, 2004. 170 с.
Атласи	<ol style="list-style-type: none"> 1. Атлас. Туристичне намисто України / відп. ред. Н.О. Крижова. Київ: Картографія, 2011. 136 с. 2. Куерда Х. Атлас ботаніки/ пер. з ісп. В. Й. Шовкун. Харків: Ранок, 2005. 96 с. 3. Львів. Комплексний атлас / відпов. ред. О.І. Шаблій, Р.І. Сосса, І.С. Руденко. Київ: Картографія, 2012. 192 с.
Законодавчі та нормативні документи	<ol style="list-style-type: none"> 1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с. 2. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2017. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 15.11.2016). 3. Про Концепцію вдосконалення інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2017-2020 роки : Указ Президента України від 21.02.2017 р. № 43/2017. Урядовий кур'єр. 2017. 23 лют. (№ 35). С. 10. 4. Проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2017 році: від 15.09.2016 р. № 5132. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=60035 (дата звернення: 17.03.2017). 5. Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16.03.2017 № 168-р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/168-2017-%D1%80 (дата звернення 01.10.2017)

Продовження додатку В

Вид джерела	Зразки бібліографічних записів
Стандарти	ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила(ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с.
Каталоги	<ol style="list-style-type: none"> 1. Національна академія наук України. Анотований каталог книжкових видань 2008 року. Київ : Академперіодика, 2009. 444 с. 2. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області: кат.-довід. / авт.-упоряд.: М. Зобків та ін. ; Упр. культури Львів. облдержадмін., Львів. іст. музей. Львів : Новий час, 2003. 160 с.
Бібліографічні покажчики	Яценко О. М., Любовець Н. І. Українські персональні бібліографічні покажчики (1856-2013). Київ : Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського, 2015. 472 с. (Джерела української біографістики ; вип. 3).
Дисертації	<ol style="list-style-type: none"> 1. Гункевич М.Б. Управління туристичним потенціалом у національній економіці України : дис. .. канд. екон. наук: 08.00.03. Львів: Львівський національний університет імені І. Франка, 2014. 245 с. 2. Масюк Ю.О. Стратегічне управління розвитком туризму в Україні : дис...канд. екон. наук :08.00.03. Львів, 2017. 262 с. 3. Голод А. П. Теоретико-методологічні засади модернізації регіональних туристичних систем : дис... д-ра екон. Наук: 08.00.05. Чернігів : Чернігівський національний технологічний університет, 2017. 250 с.
Авто-реферати дисертацій	<ol style="list-style-type: none"> 1. Остап'юк Н.І. Державне регулювання розвитку туристичної галузі в Україні: автореф. дис. канд. екон. наук: 08.00.03. Харків, 2001. 20 с. 2. Сідоров М. В. Українсько-канадські торговельно-економічні відносини як гео економічний вектор зовнішньоекономічної стратегії України : автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.02 «Світове господарство і міжнародні економічні відносини». Харків, 2017. 22 с.
Звіти про науково-дослідницькі роботи	Дослідження перспектив розвитку медичного туризму в світі та в Україні : звіт про НДР (заклучн.) / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова ; кер. Л. В. Оболенцева ; викон.: С. А. Александрова [та ін.]. Шифр теми 2635/13. № 1116. Харків, 2013. 46 с.
Патенти	Пат. № 96939 UA Спосіб прогнозування забруднення атмосферного повітря викидами автомобільного транспорту / О.І. Турос, О.В. Ананьєва, А.А. Петросян та ін. ; ДУ «Інститут гігієни та медичної екології ім. О.М. Марзєєва» НАМН України. Опубл. 25.02.2015; Бюл. № 4.
Частина книги	<ol style="list-style-type: none"> 1. Гетьман А. П. Екологічна політика держави: конституційно-правовий аспект. Тридцять лет с экологическим правом: избранные труды. Харьков, 2013. С. 205–212. 2. Наумов М. С., Решетило В. П., Федотова Ю. В. Напрями впливу інтелектуалізації економіки на розвиток ринкових відносин в Україні. Трансформаційні процеси в суспільстві в умовах інформаційної економіки : монографія. Харків : Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова., 2014. Розд. 4. С. 213–241. 3. Природно-ресурсний потенціал сталого розвитку України / Б. М. Данилишин [та ін.] ; НАНУ. Київ : РВПС, 1999. С. 64-70.

Вид джерела	Зразки бібліографічних записів
Частина продовжуваного видання (назву видання виділяють курсивом!)	<p>1) Давиденко Л.І. Удосконалення регіональної системи управління туризмом. <i>Державне управління процесами життєдіяльності і галузевого розвитку регіону</i>: зб. наук. праць. Серія: Державне управління. 2003. Т. 4, Вип. 25. Донецьк: ДонДАУ, С. 230-234.</p> <p>2) Ткачук С. В., Стахурська С. А. Формування лояльних стосунків із клієнтами у сфері нематеріального виробництва. <i>Теоретичні та прикладні питання економіки</i> : зб. наук. праць. 2015. Вип. 2 (31). С. 113–122.</p> <p>3) Шаптала О.С. Організація державного управління сферою рекреаційного обслуговування в Україні. <i>Зб. наук. праць Нац. академії держуправління при Президентові України</i>. 2007. № 2, С. 357.</p>
Частина періодичного видання (журнали, газети) (назву видання виділяють курсивом!)	<p>1) Кобець В. Різдвяні свята з Василем Стусом. <i>Літературна Україна</i>. 2012. 2 лют. (№ 5). URL : http://litukraina.kiev.ua/r-zdvyan-svyata-z-vasilem-stusom (дата звернення 15.09.2017).</p> <p>2) Коваль Л. Плюси і мінуси дистанційної роботи. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5.</p> <p>3) Мельник Т.М., Пугачевська К.С. Імпортозалежність економіки України і пріоритети селективного імпортозаміщення. <i>Економіка України</i>. 2016. № 4. С. 29–44.</p> <p>4) Шостак Л., Бадрак О. Відкрита економіка: перспективи позиціонування України у світовій господарській системі. <i>Економіка України</i>. 2009. № 7. С. 38-48.</p>
Архівні документи	Наукове товариство ім. Шевченка. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника НАН України. Ф. 1. Оп. 1. Спр. 78. Арк. 1–7.
Електронні ресурси	<p>1) Влада очима історії : фотовиставка. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757& (дата звернення: 15.11.2017).</p> <p>2) Кожухівський А.Д. Імітаційне моделювання систем масового обслуговування [Електронний ресурс]: практикум / Черкас. держ. Технол. ун-т. Електрон. текст, дані. Черкаси, 2009. 1 електрон. опт. диск (CD-R).</p> <p>3) Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського: [Веб-сайт]. Київ, 2017. URL: http://www.nbuv.gov.ua (дата звернення: 12.04.2017).</p> <p>4) Яцків Я. С., Маліцький Б. А., Бублик С. Г. Трансформація наукової системи України протягом 90-х років ХХ століття: період переходу до ринку. <i>Наука та інновації</i>. 2016. Т. 12, № 6. С. 6–14. DOI: https://doi.org/10.15407/scin12.06.006.</p> <p>5) Ukr.net: [інтернет-портал]. Київ, 2016. URL: http://www.ukr.net (дата звернення: 16.05.2016).</p> <p>6) UNWTO Tourism Highlights. 2016 Edition. [online]. URL: http://www.e-unwto.org/doi/book/10.18111/9789284418145 (Accessed 16 March 2017).</p>